BİLGİ YAYINLARI : 297
HALDUN TANER, BÜTÜN OYUNLARI: 10

ISBN 975 - 494 - 880 - 1
2000 . 06 . Y . 0105 . 1706

Birinci Basım
Haziran 2000

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Caddesi, No: 46/A, Yenişehir 06420 / Ankara
Tlf : (0-312) 434 49 98 - 434 49 99 - 431 81 22 - 434 12 71
Faks: (0-312) 431 77 58

http://www.bilgiyayinevi.com.tr
e-mail: info bilgiyayinevi.com.tr

●

BİLGİ KİTABEVİ
Sakarya Caddesi, No: 8/A, Kızılay 06420 / Ankara
Tlf : (0-312) 434 41 06 - 434 41 07
Faks: (0-312) 433 19 36

●

BİLGİ DAĞITIM
Narlıbahçe Sokak, No: 17/1, Cağaloğlu 34360 / İstanbul
Tlf : (0-212) 522 52 01 - 520 02 59
Faks: (0-212) 527 41 19

HALDUN TANER

Bütün Oyunları

10

Haldun Taner Kabare

Kurgulayan: Ferhan ŞENSOY

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

FERHAN ŞENSOY'UN
BİLGİ YAYINLARI'NDAN
ÇIKAN KİTAPLARI

1. İngilizce Bilmeden Hepinizi
   I Love You!
2. Haldun Taner Kabare

baskı : cantekin matbaacılık yayıncılık
ticaret ltd. şti.
tlf : 384 34 35 - 384 34 36 - 384 34 37

HALDUN TANER'in bütün eserlerinden
yaptığımız bu kurgunun oluşmasında,
yayımlanmamış, kimisi el yazısı
metinlerin bulunmasında,
bu heyecanı paylaşarak
bize yardımcı olan
sevgili DEMET TANER'e;
sevgili EROL GÜNAYDIN'a;
sevgili AHMET ve GÜLÜMSER GÜLHAN'a;
bizi Taksim Sahnesinde konuk eden
İSTANBUL DEVLET TİYATROSU'na
teşekkür ederiz.

HALDUN TANER KABARE

Haldun Taner bana;

"Sen kabarecisin!" dediğinde on yedi yaşındaydım. Kabare nedir, bilmiyordum. Okulda arkadaşlarımı eğlendirmek için öğretmen taklitleri yapıyordum. Bunlar bire bir taklitlerden çok, yakıştırmalarla, güncel esprilerle bezenmiş numaralardı. Yapa yapa giderek gelişen bir metin oluşmuştu. Her seferinde bu metin içinde, güncel değişiklikler yapıyordum. Zamanın Fransa Cumhurbaşkanının Galatasaray Lisesi'ni ziyaretiyle repertuarıma eklenen De Gaulle taklidiyle, giderek birbirine bağlanan, okuldaki aksaklıklar ve politik konulara taş atan bir monoloğa dönüşmüştü benim taklitler. Muhalif ve gerilla bir gösteri olarak geceleri yatakhanelerde yataklar kenara çekilip, bana boşaltılan bir alanda, başka yatakhanelerden gelen izleyicilerle oluşan bir izdihamın ortasında taklitlerimi yaparken, kimi zaman birinin panik halinde;

"Müdür!" demesi üzerine izleyiciler kaçışıyor, o an taklidini yaptığım okul müdürüyle burun buruna geliyordum. Meğer müdür bey de kalabalığın arkasından izliyormuş beni. Genetik kopyasıyla burun buruna gelen müdür gülmesini tutamazken beni de azarlamadan edemiyordu.

Yaptığım gösterinin "kabare" olduğunu bana Haldun Taner öğretti. Ben o yaşımdan itibaren Devekuşu Kabare Tiyatrosu'nun sürekli izleyicisi oldum. Kabarenin devingenliği, güncelliği, siyasal yanı ve her gün değişkenliği içinde havamı buldum. O tiyatroya skeçler yazarak, "Haneler" oyunumu yazarak, tiyatro yazarı oldum.

Çocuk denecek yaşımda gözümü açıp, yolumu çizen ustam, babam Haldun Taner'in aramızdan ayrılarak ölümsüzlüğe kavuşmasının 10. yılında yapılan gençlik ağırlıklı bir söyleşide, izleyicilerden Taner'le ilgili sorular sormalarını istedik. Pek soru soran olmadı. Biz anılar anlattık. Sessizliği bozmak üzere sunulmuş karanfil misali bir-iki cılız soruyla geçti gitti söyleşi. Taner bir İstanbul beyefendisiymiş, diye düşünerek çıktılar salondan genç izleyiciler. Yeni yetme bu kuşağın Haldun Taner hakkında, adından başka pek bir şey bilmediği gözleniyordu. Selim İleri'yle birbirimize bakıp iç geçirdik.

Hem bu kuşağı böyle bir ince mizah ustasıyla tanıştırmak, hem ustama bir vefa borcu ödemek düşüncesi beni kemirir oldu. İnsanın ustası olması ne güzel, ustasızlık ne korkunç!

Taner'in düz yazılarından bir kabare kurgusu oluşturdum, kimi öykülerini skeç haline getirdim, kimi skeçlerini seçtim; onun düz yazıları ve gündelik konuşmaları içinde saklı, "Ben her şeye selam veririm, ağaçlara, çiçeklere, kuşlara" gibi şiirlerini şarkı biçimine getirdim. Haldun Bey bugün yaşasaydı buraya iki satır daha eklerdi, diye düşünerek, satır aralarında, güncellik adına zaman zaman ben de kalem oynattım.

Kimileri 1945'te yazılmış bu metinlerin, hâlâ ne denli güncel ve taze olduklarını; Haldun Taner'in önce insanı ve dünyayı, sonra Türkiye'yi ve toplumumuzu ne kadar doğru ve filozofça analiz ettiğini şaşarak göreceksiniz.

Taner'in deyişiyle:

"Bir düne bak
Bir bugüne
Hey gidi günler hey
Az gittik uz gittik
Bir de döndük baktık ki
Dostlar
Olduğumuz yerdeydik."

Ferhan Şensoy
21.03.1997, Ankara

HALDUN TANER
KABARE

(Davetiye)

YAZAN	/	HALDUN TANER
KURGULAYAN	/	FERHAN ŞENSOY
YÖNETEN	/	DERYA BAYKAL ŞENSOY
MÜZİK	/	ALPER MARAL
DEKOR-KOSTÜM	/	FERHAN ŞENSOY
KOREOGRAFİ	/	ERDAL UĞURLU
IŞIK	/	HÜSEYİN ULAŞ
BUTAFOR	/	ALİ ORTAKÖYLÜ
PİANO	/	ALPER MARAL
FOTOĞRAF	/	HEZARFEN FOTOGRAFYA
YÖNETMEN YARDIMCILARI	/	ŞÜKRAN DEDEMAN
		ÖZKAN AKSU
		SAYGIN DELİBAŞ
SAHNE TEKNİSYENLERİ	/	YÜCEL ŞAHİN
		MUSTAFA ŞAHİN
		KEMAL BİGEÇ
		MEHMET ÇAKMAK
MÜDÜR	/	NURAY ÖZBAL
GİŞE	/	NAİME COŞAR İNANLI
AFİŞ-PROGRAM	/	TAYF OF SET

BİRİNCİ BÖLÜM

DÜN BUGÜN ŞARKISI	BÜTÜN EKİP
DİLİN ALTINDAKİ BAKLA	
İHSAN	FERHAN ŞENSOY
AHSEN	RASİM ÖZTEKİN
HASENE	TİLBE SALİM
DİPNOT 1	ALİ ÇATALBAŞ
UYKUDA GEZER	
ADAM	LEVENT ÜNSAL
ÖBÜR ADAM	ÖZKAN AKSU
KADIN	AYŞEN AYDEMİR
DİPNOT 2	TİLBE SALİM
RÜYA	
YORUMCU	ALİ ÇATALBAŞ
AGAH	FERHAN ŞENSOY
KARISI	ŞÜKRAN DEDEMAN
DİPNOT 3	AYŞEN AYDEMİR
TUŞ	
DİLAVER	RASİM ÖZTEKİN
KAHVECİ	SAYGIN DELİBAŞ
MEHMET	LEVENT ÜNSAL
KAMİL	ERKAN ÜÇÜNCÜ
RECEP	ÖZKAN AKSU
HALİM	ALİ ÇATALBAŞ
ESEREKLİ TUTARAKLI ŞARKI	
	ŞÜKRAN DEDEMAN
	TİLBE SALİM
	AYŞEN AYDEMİR
	ERKAN ÜÇÜNCÜ
	ALİ ÇATALBAŞ
	ÖZKAN AKSU
	SAYGIN DELİBAŞ
LEYLEK	FERHAN ŞENSOY
VİYANA	
YENİÇERİ	RASİM ÖZTEKİN
ÇÖPÇÜ	LEVENT ÜNSAL

A R A

İKİNCİ BÖLÜM

KARHOŞ	
ŞENOL	RASİM ÖZTEKİN
GARSON	ERKAN ÜÇÜNCÜ
SEBATİ	FERHAN ŞENSOY
AYNA ŞARKISI	
	AYŞEN AYDEMİR-TİLBE SALİM
	ŞÜKRAN DEDEMAN
	LEVENT ÜNSAL
	ALİ ÇATALBAŞ-SAYGIN DELİBAŞ
DİPNOT 4	LEVENT ÜNSAL
HEYKEL	
SITKI	RASİM ÖZTEKİN
REFİK	ERKAN ÜÇÜNCÜ
1. HEYKELTIRAŞ	LEVENT ÜNSAL
2. HEYKELTIRAŞ	SAYGIN DELİBAŞ
ZABITA	ÖZKAN AKSU
MUVAFFAK	ALİ ÇATALBAŞ
ÜRYANİZADE SITKI ŞARKISI	TİLBE SALİM-ŞÜKRAN DEDEMAN
	AYŞEN AYDEMİR
HİZMANLIĞA SAYGI	FERHAN ŞENSOY
GÖRECELİ ŞARKI	ŞÜKRAN DEDEMAN
DİPNOT 5	ERKAN ÜÇÜNCÜ
TELEVİZYON DENEN ŞU IŞIKLI PENCERE	
KADIN	TİLBE SALİM
ADAM	ALİ ÇATALBAŞ
DİPNOT 6	ERKAN ÜÇÜNCÜ
BEŞİR BAŞAR'IN BAŞARI SEBEPLERİ	
BEŞİR BAŞAR	FERHAN ŞENSOY
HÜSMEN	RASİM ÖZTEKİN
KANDIRALI	ERKAN ÜÇÜNCÜ
SPOR ÖĞRETMENİ	ŞÜKRAN DEDEMAN
KEYMAN	LEVENT ÜNSAL
DIŞ GÖRÜNÜM ÖĞRETMENİ	TİLBE SALİM
YALAN ÖĞRETMENİ	ALİ ÇATALBAŞ
RAMAZAN İLAVELERİ	RASİM ÖZTEKİN-TİLBE SALİM
	ALİ ÇATALBAŞ-AYŞEN AYDEMİR
	LEVENT ÜNSAL - ŞÜKRAN DEDEMAN
	FERHAN ŞENSOY
SUSUP SUSUP ŞARKISI	BÜTÜN EKİP

HALDUN TANER KABARE

DÜN BUGÜN ŞARKISI
(DÜN BUGÜN - Devekuşu Kabare)
DİLİN ALTINDAKİ BAKLA
(Oynanmamış skeç)
DİPNOT 1
UYKUDA GEZER
(HAYIRDIR İNŞALLAH - Tef Kabare)
DİPNOT 2
(ŞİRLER PENÇE-İ KAHRIMDAN OLURKEN LERZAN
Devekuşuna Mektuplar - YAZ BOZ TAHTASI)
RÜYA
(HAYIRDIR İNŞALLAH - Tef Kabare)
DİPNOT 3
(HAYIRDIR İNŞALLAH - Tef Kabare)
VİYANA
(DÜN BUGÜN - Devekuşu Kabare)
LEYLEK
(Öykü / 1953 - İZNİKLİ LEYLEK - ONİKİYE BİR VAR)
HEYKEL
(Öykü / 1945 - KIZIL SAÇLI AMAZON)
AYNA ŞARKISI
(HAYIRDIR İNŞALLAH - Tef Kabare)

TUŞ
(Öykü / 1949 - KIZIL SAÇLI AMAZON)
UZMANLIĞA SAYGI
(BÖLÜK PÖRÇÜK - 1975
HAK DOSTUM DİYE BAŞLAYALIM SÖZE)
ESEREKLİ TUTARAKLI ŞARKI
(DEMOKRASİMİZİN ALATURKA TARAFLARI - 1957
Devekuşuna Mektuplar - ÖNCE İNSAN
+
SON MİTİNGLERİN MANASI - 1953
Devekuşuna Mektuplar - ÖNCE İNSAN)
DİPNOT 4
(HANGİ YENİ HANGİ ESKİ - 1983
KOYMA AKIL OYMA AKIL)
SARHOŞ
(DÜN BUGÜN - Devekuşu Kabare)
GÖRECELİ ŞARKI
(BERLİN ANKARA VE SERÇELER - 1982 BERLİN MEKTUPLARI)
TELEVİZYON DENEN ŞU IŞIKLI PENCERE
(TELEVİZYON DENEN ŞU IŞIKLI PENCERE - 1975
HAK DOSTUM DİYE BAŞLAYALIM SÖZE
+
CİNAYET ODASININ KAPI TOKMAĞINDAKİ SİNEKLER
Devekuşuna Mektuplar - YAZ BOZ TAHTASI)
BEŞİR BAŞAR'IN BAŞARI SEBEPLERİ
(YALAN DÜNYA - Devekuşu Kabare)

RAMAZAN İLAVELERİ
(RAMAZAN İLAVELERİ - 1957
Devekuşuna Mektuplar - ÖNCE İNSAN
+
DEMOKRASİMİZİN ALATURKA
TARAFLARI - 1957
Devekuşuna Mektuplar - ÖNCE İNSAN)
SUSUP SUSUP ŞARKISI
(SUSUP SUSUP - 1957
Devekuşuna Mektuplar - ÖNCE İNSAN)

BİRİNCİ BÖLÜM

3. ZİL, TELEFON VE CİNAYET

(Salonun ışıkları sönerken, 3. zil verilir. Salonda genel sessizlik oluştuğunda, geç kalmış izleyici İhsan, yerini bulamazken, İhsan'ın cep telefonu ısrarla çalar. İhsan panik halinde salonda dolaşmaya başlar. Sonunda salonun bir kuytusuna çekilir ve telefonu açar, fısıltı halinde konuşur.)

İHSAN – Alo! Evet! Tiyatrodayım... Oyun başlamak üzere...

(Sahnede bir nokta ışık yanar. Cep telefonuyla konuşan Ahsen girer, nokta ışıkta konuşmasını sürdürür.)

AHSEN – Dinle İhsan! Ben Ahsen!

İHSAN – Anladım. Tamam. Dinleyebilirim fakat yanıt veremem. Tiyatrodayım... Daha ben yerime oturmuş değilim... Oyun başlamak üzere.

AHSEN – Tiyatrodaysan niye kapatmıyorsun telefonunu?

İHSAN – Tam kapatacaktım, yerime birisi oturmuş. Ben henüz yerime oturmuş değilim... Herkes bana bakıyor. Ne söyleyeceksen çabuk söyle!

AHSEN – Biraz önce Hasene'yi öldürdüm.

İHSAN – Anlamadım.

AHSEN – Karım Hasene'yi öldürdüm.

İHSAN – Anlamıyorum... Sesin gidip gidip geliyor.

AHSEN – Karım Hasene'yi öldürdüm.

İHSAN – Yapma ya?

AHSEN – Yaptım artık.

İHSAN – Ay inanmıyorum.

AHSEN – İnan.

İHSAN – Nerden telefon ediyorsun?

AHSEN – Sahnedeyim, oyun başlamak üzere...

İHSAN – Cinayeti, başka bilen gören var mı?

AHSEN – Rol arkadaşlarım, ışıkçı, bir de piyanist biliyor.

İHSAN – Hiçbir şeye dokunma, ben oraya geliyorum.

AHSEN – Polise haber vereyim mi? İtiraf edersem belki suçum hafifler.

İHSAN – Tek kelimeyle söylüyorum, hayır.

AHSEN – Ben de tek kelimeyle soruyorum... Neden?

İHSAN – Polis işe bulaşırsa oyunu oynatmayabilirler. Avukatın olarak, arkadaşın olarak üç şey istiyorum... Hiçbir şeye dokunma, bir... Çeneni tut, iki... Gerisini bana bırak, üç...

AHSEN – Oyun başlamak üzere, dört...

İHSAN – Ben gelmeden başlamaz, beş!

(Müzikle birlikte, bütün ekip amblem kabare kılığıyla, Hasene kendi kılığıyla sahneye girerken, İhsan da sahneye ulaşır, hep birlikte DÜN BUGÜN ŞARKISI'nı söylerler.)

DÜN BUGÜN ŞARKISI

Bir düne bak,
Bir bugüne...
Hey gidi günler hey!
Az gittik uz gittik
Bir de döndük baktık ki
Dostlar
Olduğumuz yerdeydik.

Dün festi,
Bugün şapka
Dün peçeydi ve yaşmak.
Bugün fora göğüsler
Bugün fora kol bacak.

FERHAN – (resitatif) O "bugün" de dün oldu,
Dün festi,
Bugün sarık,
Dün peçeydi ve yaşmak,
Bugün türban ve çarşaf!

(Ekip Ferhan'a "Hişşt...", "Aaa!.." gibisinden tepkiler gösterir ve sürdürür şarkıyı.)

Boğaz köprüsü yoktu daha,
Galata köprüsü tahta.
On para verirdiniz,
Geçerken adam başına!

Atlı tramvaylar sokakta,
Faytonlar rahvan gider...
Kupalar görürdünüz,
Trafik derdi yok henüz.

Sinide yemek yenirdi,
Tatlılar, börekler, helva.
Hayat ateş pahası değil,
Bir teneke gaz yüz para.

Okka ile çeki revaçta,
Daha bilinmiyor kilo.
Kâtip divitle yazar,
Ne stilo ne de daktilo.

Haldun Taner doğuyor işte
Daha ne jet var ne füze
Son padişah Vahdettin başta
Daha fethedilmemiş feza

Birinci Dünya Savaşı
Yıl bindokuzyüzonbeş
Daha keşfedilmemiş
Bilinmiyor ki atom.

Bir düne bak,
Bir bugüne...
Hey gidi günler hey!
Az gittik uz gittik
Bir de döndük baktık ki
Dostlar
Olduğumuz yerdeydik.

(Işık söner.)

DİLİN ALTINDAKİ BAKLA

(Bir şömine. Üstünde genç bir çocuk fotoğrafı. Porselenden bir köpek figürü. Bunun bir eşi de kırılmış olarak yerdedir. Yerde kanlar içinde hareketsiz yatan Hasene. Ahsen ve İhsan karşılıklı ayakta durmaktadırlar.)

İHSAN – *(kırık köpeği alarak)* Sen şimdi bu küçücük köpekle mi işledin bu cinayeti?

AHSEN – *(evet makamında başını eğer)* Evet ikiz porselen köpeklerden biri. Hasene'nin anasının hediyesiydi.

İHSAN – *(fotoğrafı işaret eder)* Haşim nerde?

AHSEN – İyi ki evde yok. Okul arkadaşları ile Marmaris'e gitti.

İHSAN – Ne vakit oldu?

AHSEN – Sana telefon etmeden az önce... Hiç yoktan bir tartışma. Kafam attı, porselen köpeği kaptığım gibi vurmuşum kafasına.

İHSAN – Neden tartıştınız? Neydi seni çile-

den çıkaran... Bilmem lazım avukatın olarak.

AHSEN – Akşam yemeği dışarda yedik. Sonra sinemaya gittik. Erol tavsiye etmiş. Halt etmiş. Rezil bir filmdi... Açtım Erol'a telefonu. Ulan bu mu senin tavsiye ettiğin film? Hay senin zevkinin orta yerine bilmem ne yapayım, öküz oğlu öküz, dedim. Sinirlendim, içimi boşalttım. İşte rahmetliyi de bu hareketim zıvanadan çıkardı...

İHSAN – Hiçbir şey anlamıyorum. Nasıl yani?

AHSEN – Ne budalasın, dedi. Ne âlemi var telefon edip ona buna küfür etmenin, dedi... Ne var bunda? Sinirlenmişim, içimi dökmüşüm... Fevrisin sen, dedi. Şükret ki fevriyim, dedim. Fevrilik, gençlik canlılık demektir. Tamam tamam keselim, dedi. Hayır, kesmeyeceğim, dedim. Üstüne gittim. Sen artık eski sen değilsin Hasene, dedim, benim sevdiğim Hasene bambaşka bir Hasene idi. O gitti, yerine soğuk, suskun, somurtuk, tutucu bir kadın geldi. Siyasette bile başka tutucu parti kalmamış gibi, gitti oyunu Hasan Celal Güzel'in partisine verdi. Kafa dengi olmaktan çıkıyoruz artık, dedim.

İHSAN – O ne dedi?

AHSEN – Teveccühün, dedi... Nasıl evlendiğimizi bir hatırlasana. Evli barklı bir kadınken, dünyayı, kocasını takmayıp benimle Antalya'ya kaçışı fevri bir hareket değil miydi?

İHSAN – Müsadenle orası öyle olmadı Ahsen. Rahmetli Antalya'ya fevri bir aşkla gitmedi. Kocası olarak benimle bu konuyu enine boyuna konuştu. Evliliğimizin süremeyeceğini ikimiz de çoktandır anlamıştık, ayrılmaya karar vermiştik, tam o sırada sen çıktın. Beni ekip senin peşinden Antalya'ya kaçmasının, senin üzerinde yapacağı olumlu etkiyi inceden inceye hesap ettik. Böylece sana sığınmış oluyor, senin onunla evlenmeni garanti altına alıyordu. Nitekim yanılmadığımızı gördük.

AHSEN – Vay canına...

İHSAN – Çok çok özür dilerim, bunu sadece "fevri idi" sözünü düzeltmek için açıklamak zorunda kaldım. Ama rahmetlinin ifade ettiğin gibi soğuk, suskun ve frijit olduğu da yalan değildir. Benim karımken de öyleydi. Neden bıraktım? Ayrılmadan önce aramızda cinsel bakımdan her ilişki kesilmişti.

AHSEN – Hadi canım... Aranızda cinsel bakımdan her ilişki kesilmişti de, *(fotoğrafı gösterir)* Haşim bana geldikten 6 ay sonra nasıl doğdu? Haşim senin oğlun değil mi?

İHSAN – Benim oğlum mu?

AHSEN – E tabii, Haşim'in senin oğlun olduğunu sen biliyorsun, ben biliyorum, rahmetli biliyor... yordu...

İHSAN – Vah Ahsenciğim. Demek sen Haşim'i benim oğlum sanıyordun?

AHSEN – Kendi oğlum mu sanacaktım?

İHSAN – *(fotoğrafı alır)* Şu resme biraz dikkatli baksana sen. Bana benzer bir taraf var mı bu çocukta?

AHSEN – Bana benzer bir taraf da yok.

İHSAN – Sana benzemesi için sebep yok zaten... Şu kıvırcık saçlara, şu kara gözlere, şu gaga buruna baksana... Bu sana birini hatırlatmıyor mu? Çok çok özür dilerim, ben de sen her şeyi biliyorsun diye ipin ucunu biraz fazla kaçırdım galiba, onun Erol'un oğlu olduğunu bilmediğini, nerden bilebilirdim?

AHSEN – Erol'un oğlu mu? Hadi canım sen de... Erol'un kadınlarla fazla ilişkisi olmadığını bilmiyor olamazsın.

İHSAN – Kim demiş? Sadece frijit kadınlarla ilişki kurmaz.

AHSEN – Rahmetlinin frijit olduğunu az önce sen söyledin.

İHSAN – Evet ama rahmetli, ilk haftalar, ilk aylar belki de ilk yıl gözü doymaz azgın bir kadın, korkunç bir dişi olurdu. Onun soğuması yavaş yavaş bir hastalık gibi inerdi üstüne... Erol da da böyle olmuştur, ilk başlarda böyle bir taşkınlık dönemi olmuştur, bende de, sende de... Sende pek olmamış galiba... Neyse ne, son zamanlarda, mutlaka Hüseyin de de öyle olmuştur.

AHSEN – Hüseyin de kim?

İHSAN – Hoppala, hatta hoppa ve laa... Sen şimdi Hüseyin hikâyesinden de haberin olmadığını mı söyleyeceksin?

AHSEN – Hangi Hüseyin yahu?

İHSAN – Senin büronda çalışan angut!

AHSEN – N'olmuş benim büromdaki Hüseyin'e?

İHSAN – Boşuna dememişler en son duyan koca olur diye... Rahmetlinin son bir yıldır Hüseyin'le kırıştırdığını, önce parklarda, sonra barlarda, en son da motellerde buluştuklarını bilmeyen kalmadı ki Ahsenciğim.

AHSEN – Ben bilmiyordum.

İHSAN – Bir sen bilmiyormuşsun... Ben biliyorsun sanmıştım. Hüseyin'in karı-

sı ile senin sıkı fıkı oluşunuzu da ben tamamen buna bağlıyordum. Bir çeşit öç ihtiyacı.

AHSEN – Benimle Hüsniye arasındaki ilişkiyi nerden biliyorsun?

İHSAN – Bilmeyen kalmadı ki! Nesini beğeniyorsun o at gibi karının? Misilleme tabii!

AHSEN – Hayır canım ben rahmetlinin Hüseyin ile ilişkisini bilmiyordum ki... Rahmetli benim Hüsniye ile olan ilişkimi biliyor mu idi dersin?..

İHSAN – Valla bilmemesine imkân yok. Çünkü rahmetli ile Hüsniye'nin içtikleri su ayrı gitmiyordu... Böyle şırıl beraber akıyordu... Aralarında bazı ilişkiler olduğu da söyleniyordu ayrıca.

AHSEN – Günahı boynuna. Boşuna öldürmemişim yani.

İHSAN – Haklısın. Rahmetli bütün erkekleri çorap gibi kullanıp kullanıp atardı...

AHSEN – Evet ama, erkeğinden erkeğine de fark eder bu söylediğin.

İHSAN – Anlamadım.

AHSEN – Adamına göre değişir demek istedim.

İHSAN – Sen bununla ne kastediyorsun?

AHSEN – Canım senin bazı huyların, cinsel bakımdan ters durumların göz önünde bulundurulacak olursa rahmetlinin senden niye ayrıldığı daha kolay anlaşılabilir.

İHSAN – Açık konuş arkadaş. Ne gibi, nasıl ters durum? Cinsel sapıklık?

AHSEN – Senin Sabri ile, Muhteşem'le, Tosun gibi tiplerle arkadaşlığını bilmeyen yok!

İHSAN – Ayol onlar benim can ciğer arkadaşlarım. Tamam mı?

AHSEN – Tamam. Bu senin özel yaşantın, bizi pek ilgilendirmez... Biz yine de seni severiz. Hepimiz. Rahmetli falan da.

İHSAN – Hadi ordan be... Sen kendine bak... Emin ol bir arkadaş olarak, senin bu yanını öğrendiğim zaman candan üzüldüm.

AHSEN – Hangi yanımı?

İHSAN – Bu eksikliğini yani...

AHSEN – Ne eksikliği?

İHSAN – Herkes senin iktidarsız olduğunu biliyor.

AHSEN – İktidarsız mı?

İHSAN – Evet... Bunu emin kaynaktan biliyorum.

AHSEN – Kimmiş bu emin kaynak?

İHSAN – Kim olacak, Emin Çölaşan, hah hah hah haaay... Kim olacak ayol, rahmetli.

AHSEN – Ben iktidarsız değilim ki, sadece zürriyetim yok.

İHSAN – Aynı kapıya çıkar...

AHSEN – Hayır efendim... Sadece çocuğum olmuyor, o kadar.

İHSAN – Peki yanlış anlamışım. Rahmetli yanlış anlatmış demek ki.

AHSEN – Rahmetli bu kadar mahrem bir konuyu başkasıyla konuşmamalı idi.

İHSAN – Unutma ki bir zamanlar onun kocasıydım. Onun da bazen birine dert yanma ihtiyacı olabilir. Dayanıp ağlayabileceği bir omuz.

AHSEN – Demek sadece omuzuna dayandı?

(Cep telefonu çalar.)

İHSAN – Kiminki çalıyor? Seninki çalıyor...

AHSEN – *(cep telefonunu uzatır)* Sen aç, avukatım olarak!

İHSAN – *(telefonu alır)* Alo Ahsen değil, ben İhsan... Bir dakika... *(Ahsen'e)* Erol! Sizin evdeki çocuğun babası, görüşmek istiyor musun?

AHSEN – Ver!

İHSAN – Al!

AHSEN – *(telefona)* Alo Erol, telefonda sadece küfür edip kapattım. Nedenini açıklamadım. Şimdi açıklıyorum... Ağbi film rezaletti yahu. Hasene de beğenmedi. Hasene hiç değilse biraz zevk sahibidir... Tamam tamam fazla konuşamayacağım. İhsan bizde, iş konuşuyoruz. Tamam, kapat! *(telefonu kapatır)* Sıçtım ağzına!

İHSAN – Gördüm... O şimdi koşa koşa ağzını çalkalamaya gitmiştir... Neyse artık olan olmuş, ölen ölmüş. Senin durumuna bakalım. Sorgun yapılınca ne söyleyeceksin, onu düşünelim... Rahmetliyle sinemadan geldiniz, aynanın önünde böyle karşı karşıya duruyorsunuz. Rahmetli sana Haşim'in Erol'un oğlu olduğunu söylüyor.

AHSEN – Yok, Haşimi bu işe karıştırma...

İHSAN – Haklısın. Şok yaratabilir çocukta... O zaman rahmetli sana Hüseyin'le olan ilişkisini itiraf ediyor. Sen laf arasında rahmetlinin Hüsniye'yle olan ilişkisini de sezer gibi oluyorsun. Şaşırmış, afallamış, onurun yaralanmış. Birden gözlerin kararıyor. Kendine geldiğinde Hasene orda öyle yatılı, porselen köpek yerde kırılı, dökülü, serili...

AHSEN – Öyle olmadı ki...

İHSAN – Öyle olsun!

AHSEN – Yo, öyle olmadı.

İHSAN – Öyle çok güzel.

AHSEN – Öyle olmaz.

İHSAN – Yahu ben sana hafifletici sebepler uyduruyorum. Seni her bakımdan aldatan bir suçlu kadın figürü öne sürüyorum. İçini çekip durma da beni dinle...

AHSEN – Ben içimi çekmiyorum ki.

İHSAN – Dışını mı çekiyorsun?

(İniltinin Hasene'den geldiğini fark ederler.)

İHSAN – Aaaa, rahmetli rahmetmemiş!

AHSEN – Yapma yahu! Ne kadar sert vurdum halbuki... *(yere çömelir)* Hasene Hasene... Sevgili karıcığım... Yaşıyor musun yoksa?..

(İkisi de Hasene'nin bileklerini ovarlar.)

HASENE– *(uykuda gibi)* Ne yapıyorsunuz bana?

AHSEN ve İHSAN– *(birlikte)* Bileklerini ovuyoruz rahmetsiz...

HASENE– Bana bir aspirin ver, başım çatlıyor. Başıma bir şey düştü galiba...

AHSEN – Sevgilim bir tanem... Hayattasın değil mi?

HASENE– Yok öldüm de öldükten sonra konuşuyorum. Bana bir viski ver aval.

İHSAN – Ben vereyim. İçkiler her zamanki yerinde mi?

AHSEN – Mutfakta.

İHSAN – Biliyoruz aval!

(İhsan mutfağa gider, Ahsen Hasene'yi kaldırır, divana yatırır.)

AHSEN – Hasenem, bir tanem. Sen yaşıyorsun ya bütün bunlar vız gelir. Erol'u, Hüseyin'i, Hüsniye'yi, hepsini öğrendim. Ama ne zararı var tatlım. Ben de melek sayılmam. Beni affettin değil mi? Söyle canım, affettim de...

HASENE– Ben adi bir kadınım Ahsen. Senin güvenini istismar ettim. Arkandan oyunlar çevirdim, sana layık değilim. Asıl sen beni affet!

(Ağlaşarak birbirlerine sarılırlar. İhsan içkilerle gelir.)

İHSAN – Oh maşallah... Bakıyorum toplu ağlaşmalar başlamış. *(içkileri uza-*

tır) Buyur Hasoş! Al lan! Neyin şerefine içiyoruz?

AHSEN – Neyin şerefine olacak, tabii ki rahmetlinin hayata dönüşünün şerefine.

İHSAN – Evet. İyi ki döndün Hasoş? Sen gerçekten iyi misin Hasoş? Doktor falan çağırayım mı? Bu hayvan düşünemez.

HASENE– Eskiden kafama çok daha sert vurdular kaç kere. Hep doktorsuz atlattım bu vartaları. Kafamın kemiği çok sağlam anlaşılan.

İHSAN – Evet öyledir... Neyse bana müsaade, yarın erkenden Bursa'da bir davam var. Allahaısmarladık...

İKİSİ – Güle güle...

İHSAN – İyi geceler! *(çıkar) (yani salona geri iner)*

AHSEN – Sana bir aspirin getireyim.

HASENE– Zahmet etme, geçti. Viski çok iyi geldi.

İHSAN – *(salondan)* Ba baaaaaay!

HASENE– Ne berbat bir filmdi, değil mi sevgilim? Ne iyi ettin de Erol'a ana avrat sövdün, içini boşalttın.

AHSEN – Çok şekersin. *(ikisi de kahkahalarla gülerler)*

HASENE– *(gülmesi birden donar)* Ahsen...

AHSEN – Buyur şekerim.

HASENE– Bu nedir bu? *(kırılmış köpeği gösterir)* Annemin hediyesi çok sevdiğim ikiz köpeklerden birini kırmışsın.

AHSEN – Şey...

HASENE– Şey ney? Meissen porseleni idi o halis. Üstelik de ben uğuruna inanmıştım onların. Çok severdim o ikiz köpekleri. Bunun bir teki ne işe yarar? Ne ifade bir teki? Cevap ver. *(öbür köpeği alır)* Ben şimdi bunu ne yapayım?

(Ahsen başını uzatır, Hasene vurur. Ahsen yere düşer. Hasene şaşkın cep telefonunu alır numara çevirir. Salondaki İhsan'ın cep telefonu çalar. İhsan açar, konuşmaz.)

HASENE– Alo! İhsan, ben Hasene, Ahsen'i öldürdüm.

İHSAN – Aradığınız numaraya şu an ulaşılamamaktadır. Mobil telefon kapalı ya da kaplama alanı dışındadır... The number you have dailed cannot be reached at the moment, the mobile equipment is either swiched of or out or the coverage area... Oh!

(Işık söner.)

(Ortada bir lokal ışık yanar. Amblem kılığında bir oyuncu DİPNOT 1'i sunar. Dipnotlar oyun boyunca sahnelerden bağımsız olarak, değişik oyuncular tarafından, ortadaki lokal ışıkta sunulan metinlerdir.)

DİPNOT 1

Biz Türkler, evimize, köyümüze, semtimize bağlı insanlarız. Bir zorunluk olmadan, alışkanlıklarımızdan kolay kolay kopamıyoruz. Bu konuda her millete toplu olarak puan verilecek olsa, fikstürde son yerlerden birini muhakkak biz alırdık. Siz isterseniz, bunu bizim toprağa bağlılığımızla, yurt sevgimizle yorumlayıp övünebilir; isterseniz uyuşukluğumuza, rutinciliğimize, meraksızlığımıza verip yerinebilirsiniz.

Ben, yirmi bir senedir, aynı apartmanın, aynı katında oturan, her gün aynı semtin aynı sokaklarından geçip aynı dairenin aynı odasındaki aynı masasında aynı evrakı imzalayan, akşam aynı karısının aynı sözlerini dinleyip aynı yemekleri yiyen, yemekten sonra aynı dostlarla aynı oyunları oynayıp aynı konuları konuşan bir adam tanırım. Hâlâ sapıtmadı.

(Lokal ışık söner.)

UYKUDA GEZER

(Bir televizyon stüdyosunun kapısı. Tanınmış sunucu A yorgun argın yayından çıkar, koridordan geçen Personel B ile karşılaşır.)

B– Nasıl geçti program?

A– Sorma konuklar berbattı. Esprisiz tipler. Neyse gene ben durumu kurtardım... Zaten halk konukları değil, beni izliyor... Raiting'im acayip!

B– Sana bir şey anlatacağım.

A– Lafa tutma beni. Eve gidiyorum. Karım hasta.

B– Geçmiş olsun, nesi var?

A– Uykuda gezer.

B– *(şaşmış gibi)* Ne diyorsun? Demek karın uykuda gezer. Hiç de öyle bir hali yoktu. Vah vah! Uykuda gezer nedir?

A– Gece erkenden yatar. Uykuya dalınca kalkar gezmeye başlar. Uykudan hiç uyanmadan.

B– Bunda ne zarar var? Ben de her sabah uykulu uykulu kalkarım, bazen akşama kadar uykuda gibi yaşarım.

A– Onunkisi öyle değil. Gece yarısı derin uykusunun içinde ayağa kalkıyor. Sokağa çıkıyor ve ilk rastladığı insana...

B– "Gel benimle hayatım" mı diyor?

A– Hadi ordan terbiyesiz. Hasta diyorum sana anlamıyorsun. İlk rastladığı insanın cüzdanını, dolmakalemini, saatini, nesi var nesi yok alıyor.

B– Ne demiştin bunun adına?

A– Uykuda gezerlik.

B– İyi numara valla. Bunun adı resmen hırsızlık.

A– Hayır efendim, bu bir hastalık. Ben sabaha kadar karımın peşinde geziyor, ötesini berisini aparttığı kimselerin adını sanını adresini alıyorum. Ertesi gün hepsini iade ediyorum.

B– Orası iyi de, karını uyandırsan daha iyi olmaz mı?

A– Deli misin? Uykuda gezer uyandırılır mı?

B– Uyandırılmaz mı?

A– Uyandırılınca hemen orda ölebilir.

B– Yok yahu?

A– Tabii ya. Doktor söylüyor... Aaaa, bak buraya geliyor... Bugün çok erken yatmış...

(Kollarını ileri uzatmış bir kadın girer, duraksayan adımlarla ilerler.)

B– Fena değilmiş karın.

A– Sus, uyandıracaksın.

B– *(dikkatle bakar)* Bu benim tanıdığım eski karın değil. Bakıyorum yenilemişsin. *(kadına)* İyi akşamlar!

A– Sus diyoruz sana. Görmezden gel. Uykuda olduğunu görmüyor musun? *(Kadın, B'nin alnına dokunur, yanaklarına, omuzlarına, elini kolunun altına sokar)* Kıpırdama, engel olma, bırak yapsın.

B– *(güler)* Gıdıklanıyorum ama.

A– Fark etmez görün. Aldırma. Uyandırma. Yoksa ölür.

(Kadın, B'nin ceketini açar. Ceplerini karıştırır, cüzdanını alır, saatini alır, döner, kapıya doğru uzaklaşır. B ceplerini yoklar, durumu anlar, kadının peşinden seğirtir.)

B– Aaaa, cüzdanımı, saatimi aşırdı.

A– Merak etme. Yarın geri getiririm.

B– Bu gece Milli Piyango çekiliyor. Biletim cüzdanımda. Ya büyük ikramiye çıkarsa.

A– Bana güvenmiyor musun? Yarın geri getiririm, dedim ya...

(Kadın, yine görünür, B'ye doğru gelir.)

B– Hoppala, yine geliyor.

A– Aman uyandırma.

B– Aaaa, bu da bana taktı.

(Kadın, B'ye dokunur, ceketini çıkarır.)

A– Şimdiye kadar ceket çıkarttığı hiç olmamıştı. Hayret bunu ilk defa yapıyor.

B– Benim de kimse ceketimi çıkartmamıştı.

(B, Kadın'ın peşinden gider. A onu engeller.)

A– Bırak, aldırma, yarın getiririm.

B– Getirmezsen polise giderim. Bak, söylemedi deme.

A– Tamam tamam.

(Kadın yine görünür. B dehşet içindedir.)

B– Ay yine geliyor.

(Kadın bu sefer A'ya doğru gider. A hiç kıpırdamaz. B, belayı ona sardım gibilerden memnundur. Sevinçle ellerini ovuşturur. Güler. Kadın tam A'nın önüne gelince birdenbire döner B'ye yönelir, pantolonunu sımsıkı tutar. B, Kadın'ın onu soyacağını tahmin etmiştir. Eli kemerinde, kaçar.)

B– Hayır, her şey olur bu olmaz.

A– Engel olma. Bırak yapsın. Fark etmez görün.

B– Hayır buna müsaade edemem. Oynamıyorum.

A– Niye?

B– *(mahrem)* İçimde külotum yok da ondan.

(B koşarak kaçar. Kadın da kollarını uzatmış, onu kovalamaktadır. Kadın B'ye yaklaşır. B ondan kurtulmak için kendini yere atar. Yerde yuvarlanır. Ağlar. Kadın onu omuzlarından tutar, bir çığlık atar, ona sarılıp öper.)

B– *(yumuşamış)* Devam devam...

A– Terbiyesiz n'apıyorsun?

B– Sus. Uyandırma. Fark etmez görün. Ölür.

A– Ben sana gösteririm ama.

(Kadın, B'yi bir daha öper. Elini kolunun altına daldırır. Onu dışarı çeker.)

A– Aaaa, gel buraya, nereye gidiyorsunuz?

B– Aman sus, uyandırma. Biliyorsun uyanınca ne olur. Aldırma. Görmezden gel.

(A'nın önünden geçerler. A gözlerine inanamaz.)

A– Nereye gidiyorsunuz böyle ikiniz? Kolundaki benim karım.

B– Olsun n'olucak. Merak etme. Yarın geri getiririm.

(Işık söner.)

DİPNOT 2

Dünya erkekler dünyası kaldıkça, erkekler bütün kilit noktaları elde tuttukça ve onları kurulu düzenin oyun kuralları uyarınca, yani bir sömürü düzeni içinde yönettikçe, kadınlar da kendilerini ellerindeki tek silahla savunmaya çalışıyorlar. Bu silah, onun güzelliği, dişiliği, çekiciliği, fettanlığı ve zekâsıdır. Erkeklerin zayıf noktasına yöneltilen bu silahla, çıkar koparılmak istenir. Bunu evlenme yoluyla yapanlara bu düzen akıllı ve namuslu, başka yoldan yapmaya kalkanlara da başka bir şey diyor. Oysa namussuz olan, kadını bu dereceye zorlayan erkekler hegemonyasıdır. Dünyaya eşitlik geldiği gün bu gibi hikâyeler artık gazeteleri ve kamuyu ilgilendirmez olacaktır.

RÜYA

(Bir rüya yorumcusu, odasında yalnızdır. Agâh ve karısı girerler. Yorumcu ayağa kalkar.)

YORU. – Efendim hoş geldiniz, hoş geldiniz buyrun oturun!

(Otururlar.)

YORU. – Nasıl yardımcı olabilirim size?

KAĐIN – Efendim biz iskambil falına, yıldız falına, ispirtizmaya, manyetizmaya, rüya tabirlerine pek inanırız.

AGÂH – *(baş sallar)*

YORU. – Siz kim?

KADIN – Kim olacak? Kocam ve ben.

AGÂH – *(baş sallar)*

KADIN – Kadıköy'den geliyoruz. Biz Kadıköylüyüz... İstanbul'a pek inmeyiz.

AGÂH – *(baş sallar)*

YORU. – Ne ikram edebilirim size? Çay?

AGÂH – *(baş sallar)*

YORU. – Meyve suyu?

KADIN – Yemekten önce bir şey almayız.

AGÂH – *(baş sallar)*

YORU. – Size nasıl yardımcı olabilirim? Buyrun sizi dinliyorum.

KADIN – Efendim, biz bir rüya gördük.

AGÂH – *(baş sallar)*

YORU. – Anlamadım. İkiniz beraber mi gördünüz?

KADIN – Şey yani, kocam görmüş. Ama bizim ayrımız gayrımız mı var? O anlattı bana, ben de size anlatacağım. Tabir etmenizi rica edeceğiz.

AGÂH – *(baş sallar)*

YORU. – Beyefendi anlatsa ya!

KADIN – O anlatırken unutuyor. Ben daha iyi anlatabilirm.

AGÂH – *(baş sallar)*

KADIN – *(Agâh'a)* Ben anlatayım, sen tamamlarsın gerekirse.

AGÂH – *(baş sallar)*

YORU. – Buyurun.

KADIN – Efendim, bir timsah. Ama çok iri bir timsah. Canavar boyunda bir timsah. *(kocasına)* Agâh, külleri yere silkeleme demedim mi ben sana. Evde yapıyorsun neyse ne, herkesin ortasında da rezil etme be-

ni... Ne diyordum beyefendi... Canavar boyunda bir timsah görüyor. Uludağ'da. Yolunu şaşırmış. Yoo...

AGÂH – Yahu timsah...

KADIN – Uludağ'da değil, Alem dağında galiba... Önemli değil, hangi dağda ise dağda.

AGÂH – Önemli değil olur mu, olay Ağrı'da geçiyor... Bir kere rüyaya yanlış başladın. Timsahla başlamıyor ki rüya.

KADIN – Ya ne ile başlıyor?

AGÂH – Bahriye çiftetellisi ile başlıyor.

YORU. – Bırakın beyefendi anlatsın. Rüyayı gören o. O daha iyi bilir.

KADIN – Ha şimdi hatırladım. Agâh'la ben Ağrı'da bir düğüne davetli imişiz. Gelinle damat Bahriye çiftetellisi oynuyorlar. Herkes de el çırpıyor, değil mi Agâh?

AGÂH – Değil!

KADIN – Kes!

AGÂH – Peki!

KADIN – O sırada bir timsah...

AGÂH – Timsah daha yok. Timsah çok sonra. Sonunu başını karıştırıyorsun.

KADIN – İkide bir kesme beni, kafam atarsa karışmam bak.

AGÂH – Timsah daha yok. Çok sonra geliyor. Ben damada bir şeyler soruyorum, tartışıyoruz. O yüzüğünü sımsıkı tutuyor. Nikâh kıyılıyor. Sonra yağmur başlıyor.

KADIN – *(birden)* Ben şemsiyemi dolmuşta mı unuttum? Hatırladım. Demin bizi aldıkları salondaki iskemlenin üstüne koymuştum galiba. Bir dakika... *(çıkar)*

AGÂH – *(fırsat bulmuş)* Karım böyle her şeyi unutur. Aslında yağmur düğünde yağmıyor. Önce yağmış. Nikâhta. Dünürler uğur saymışlar. Çiftetelliyi de damatla gelin değil, iki kaynana ile kaynata oynuyorlar bu sevinçle. Karım hiç rüya anlatamaz, dikkat geliyor!

KADIN – *(gelerek)* Buldum. Ordaymış. *(bakınır)* Ne o, ben yokken anlattı mı yoksa?

AGÂH – Ne haddime?

KADIN – Nerde kalmıştık?

YORU. – Dünürler çiftetelli oynuyorlardı.

KADIN – Anlattın değil mi? Kaşla göz arasında anlattın. Ben bilmez miyim malımı... Bir dakika yalnız bırakmaya gelmiyor... Dünürler nerden çıktı? Benim rüyam yağmurda kalmıştı.

AGÂH – *(yavaş yavaş kızarak)* Benim rüyam

da demez mi? O rüyayı ben gördüm.

KADIN – Söz gelişi söyledim... Benim anlattığım rüya diyecektim...

AGÂH – Yağmur nikâhta yağmış. Düğün günlük güneşlik bir meydanda, bir dere kenarında kutlanıyor. Kenarda armut ağaçları. Ötede nizami bir dutluk. Ortada mükellef bir ziyafet sofrası... O kadar.

KADIN – Orası önemli değil. Hep gereksiz teferruat içine dalıp ipin ucunu kaçırırsın zaten. *(özür dileyerek)* Damar sertliği var da kendisinde. Evet. Yağmur başlıyor.

AGÂH – Yağmur yağmış bitmiş. Hava açmış. Gün güneşlik. Rüyayı tabir ettireceksek aynen anlatmak gerek. Abuk sabuk anlatıyorsun, bak adam da ne zor durumlarda kalıyor...

KADIN – Kapa çeneni, biz ne yapıyoruz sanki?

YORU. – Sakin olun efendim. Sakin olun.

KADIN – Evet, ne diyordum... Yağmur dinmemiş, yağıyor. Seller gidiyor. Daha bir diyeceğin var mı?

AGÂH – Var!

KADIN – Kes!

AGÂH – Peki!

KADIN – Armutluk dutluk falan da yok. Çevre yangın yeri... Madem iş ina-da bindi... Dere mere de yok. Ka-fam kızarsa düğünü de kaldırırım büsbütün ortadan...

AGÂH – Peki! Tamam. Öyle olsun.

KADIN – Hâlâ öyle olsun diyor... Sanki öyle değilmiş gibi...

AGÂH – Değil!

KADIN – Kes!

AGÂH – Peki!

KADIN – *(Yorumcu'ya)* Kusura bakmayın, ak-lı fikri düğünde dernekte, ziyafette, zengin sofrada. Dutluklarda, ar-mutluklarda. Oysa şekeri yüksek. Perhiz de yapmıyor.

AGÂH – Evde perhiz yaptırıyorsun. Rüyada da yaptıracak değilsin ya!

KADIN – *(Yorumcu'ya)* Görüyorsunuz değil mi? Deli eder insanı bu herif.

AGÂH – *(kısık sesle bir şey söyler)*

YORU. – Bir şey mi dediniz?

AGÂH – *(Yorumcu'nun kulağına)* Herif senin babandır, dedim. Verdim ağzının payını.

YORU. – Anlıyorum. *(Kadın'a)* Sadede gelin hanımefendi.

KADIN – Tuvaleti sordu size değil mi?

AGÂH – *(korkuyla)* Evet evet.

KADIN – Sık dişini biraz, şimdi gidiyoruz. *(Yorumcu'ya)* Şekeri çıktı, çişi gel-di... Ve o sırada Uludağ'daki...

AGÂH – Ağrı dağı! Ağrı dağı!

KADIN – Sen çişini tutmasını öğren de sonra bilgiçlik tasla.

YORU. – Rica etsem de, bir sakınca yoksa yine Ağrı dağında kalsak.

KADIN – Kalalım beyefendi. Nezakete karşı balmumu gibi eririm ben. Evet... Ağrı dağındaki, sırf sizin hatırınız için söylüyorum, timsah dereden çıkıyor...

AGÂH – Haaaaaaa... Hani dere yoktu... Hani dere yoktu... Geldin mi sözü-me?..

KADIN – Bazen dereli anlatıyorsun, bazen deresiz... Ben de şaşırıyorum valla-hi... *(Yorumcu'ya)* Günü gününe uymuyor ki... Şekeri düşüyor dere-li, şeker fırlıyor deresiz... Ansefabol almasa her şeyi unutuyor. Her şeyi unuttuğu zaman da ilacı almayı unutuyor.

YORU. – Timsaha gelelim lütfen.

KADIN – Evet, Agâh gelini tebrik ediyormuş o sıra... Timsah giriyor düğüne. Kaçışan kaçışana... Kimseye ilişmi-yor, geliyor doğru Agâh'ın yanı-na...

AGÂH – Kimlik kontrolü!

KADIN – Ha evet, o sırada iki jandarma kapıları tutmuş kimlik kontrolü yapıyorlarmış. Davetliler birer birer geçiyorlar. Sıra Agâh'a gelince, timsah onun kimliğini kapıp kaçıyor.

YORU. – İlginç, çok ilginç.

KADIN – İşte rüyamız bu. Anlatması bizden, tabir etmesi sizden.

YORU. – Tabire ne hacet efendim, tabir tabak kadar açık ve seçik. O kimlik beyefendinin kişiliği... Onu yok eden timsah da *(Kadın'ı gösterir)* siz oluyorsunuz.

(Işık söner.)

DİPNOT 3

Yunus Emre ne demiş; "Bir ben vardır bende benden içeru," demiş. Öyledir de. Hepimizin içinde bir başka ben vardır. Bazen siner kendini belli etmez. Bazen isyan eder, ortaya çıkar öteki 'ben'imizle çekişir. Ruh doktorlarının "iki ruhluluk" dediği hastalık da işte işi azıtan bu benlerin dalaşmasından doğar. Evet, iki ruhluluğun da düşle rüya ile ilişkisi ortadadır. İki ruhlulukta iki ben iki ayrı düş görmektedir sanki. İnsan bir benli olduğu zaman bu iki 'ben'in rüyası, fotoğraf vizöründeki tek imaj gibi net olarak bir ve kesindir. İki ben tartışınca vizördeki imaj ikileşir, flulaşır. Bir gece bir ben düş görür, öbür gece başka bir ben.

VİYANA

(Viyana'da Türk işçisi bir çöpçüyle, bir yeniçerinin hayali karşılaşması.)

ÇÖPÇÜ – Senin adın ne?

YENİÇERİ – Hüseyin oğlu Hasan. Ya senin?

ÇÖPÇÜ – Hasanoğlu Hüseyin. Ula bu ne acayip gılıktır, nedir bu böyle yahu?

YENİÇERİ – Kanuni Sultan Süleyman efendimizin serdengeçtileri böyle giyinirler.

ÇÖPÇÜ – Ha anladım, sen faşinge geldin Viyana'ya...

YENİÇERİ – Sen ne saçmalarsın bre zevzek, biz fütühata geldik buraya.

ÇÖPÇÜ – Kim getirdi sizi?

YENİÇERİ – Serdar-ı ekrem Kara Mustafa Paşa.

ÇÖPÇÜ – Bu yeni bir turizm acentası olacak. Biz Germain Air'le geliriz. Dolmuş uçağı, 170 marka.

YENİÇERİ – Sen hiç tarih kitabı okumadın galiba. Piyade gülbağ çekip,

kuvveti bazu edüp yürüdüğünde, asakir-i sipahiyan kanatlanıp kâfiri mahkûru dört bir yandan ihata eylediğinde, sen nerede idin?

ÇÖPÇÜ – Ben Tophane'de İş Bulma Kurumunda kuyruktaydım. Ya sen neredeydin?

YENİÇERİ – Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik.

Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik

ÇÖPÇÜ – Biz atı da tarlayı da sattık, buraya geldik.

YENİÇERİ – Ne işin var? Niye geldin buraya?

ÇÖPÇÜ – Çalışıp para kazanmaya.

YENİÇERİ – Ne iş görürsün?

ÇÖPÇÜ – Çöpçülük ederim. Aha bu gâvurun pisliğini temizlerim dört bin şilinge.

YENİÇERİ – Hay senin sülalene, ceddine...

ÇÖPÇÜ – Ula oğlum ne küfür ediysin? Beni ben mi getirdim bu hale? Hem çalışmak ayıp mı?

YENİÇERİ – Çalışmanı anladık da hiç değilse Viyana'ya gelmeseydin, benim bayrak diktiğim yerde, sen çöpçülük etmese idin.

(Işık söner.)

LEYLEK

Dili biraz kesilip törpülenecek olsa, saksağanın papağandan çok daha güzel konuşacağı rivayet olunur. Böyle bir ameliye geçirmiş, kusursuz diksiyonlu bir saksağanın, televizyonda Amerikan milli marşını söylediğini biliyoruz.

Saksağanın konuşup konuşmaması beni pek ilgilendirmez ama, leylek ifade verecek olsa ona sorulacak bir-iki önemli sorum var. Evvela dini ve dünya görüşü hakkında:

Hacı leyleği, biz kuşların en Müslümanı biliriz. Acaba gerçekten öyle mi? Ermişlerle sihirli bir ilişiği olduğuna delil olarak türbeleri, tekkeleri bekleyişi gösteriliyor. Hacılığı ise, bilindiği gibi, güneyden gelişinden, bir de dini anıtları tepeden tavaf edişinden... Ama ben leyleklerin Süleymaniye'yi olduğu kadar, Köln Katedralini de aynı huşu ile tavaf ettiklerini gözlerimle gördüm. Başka neremle görebilirim? Bu hesaba göre, oradakileri Protestan, Saint-Pierre üzerinde dolaşanları Katolik, Trafalgar Meydanında uçuşanları emperyalist, Kremlin kulelerine konanları da komünist leylek mi sayacağız?

Biri çıkıp da;

"Leyleklerin böyle dinle, ideoloji ile pek

alışverişleri yoktur. Onlar sadece sanat meraklısı kuşlardır. Eli rehberli Amerikan turistleri gibi, geldikleri şehrin önce tarihi anıtlarını ziyaret ederler," dese, herhalde akla daha yakın bir laf etmiş olur.

Bir veteriner ahbabım, anıtlar etrafındaki bu acayip dönüşün hikmetini, sırf leyleklerin kendilerine yukarıdan kolay görünen nirengi noktaları aramalarında buluyor.

Peki ama o zaman leyleklerin Emir-Sultan, İsa Bey, Eyüp Sultan gibi koyu Müslüman yerleri sevişlerini nasıl izah etmeli... Hele Eyüp'ü. İstanbul semtlerinin her birine bir arma seçilecek olsa Eyüp'ünkünde muhakkak bir leylek resmi bulunurdu. Her sonbahar, leylekler göç ederken içlerinden en yaşlı birini Eyüp'e bırakmalarını, oralılar kendileri için büyük bir teveccüh sayıyorlar. Bir Eyüplü emekli tanırım, şöyle derdi:

"Sen ne konuşuyorsun efendi! Leylek namaz bile kılar!"

(Işık söner.)

HEYKEL

SITKI – Heykelimi diktirmek istiyorum.

REFİK – Terzi İsmail'e mi?

SITKI – Yok yahu, bir yere heykelimi diktirmek istiyorum.

REFİK – Niçin?

SITKI – Ayıp değil ya!

REFİK – Çok ayıp.

SITKI – Neden lan? Tunçlaşmak arzusu aşağı yukarı bütün büyük adamlarda mevcuttur.

REFİK – Büyük adamlarda, evet. Hiç küçük adam heykeli görmedim.

SITKI – Tutup da heykelimizi şehrin meydanlarından birine diktirecek değiliz. Bizimkisi daha ziyade hususi bir abide olacak. Bir bahçe içine dikilecek.

REFİK – Tamam da Sıtkı, senin heykelinin dikilmesi için bir sebep yok ki.

SITKI – Nasıl yok?

REFİK – Sen kimsin ki lan?

SITKI – Otuz senedir tiftik ticaretiyle iştigal ederim.

REFİK – Otuz sene daha et, n'olucak?

SITKI – Bugüne kadar gerek iş âleminde, gerekse özel hayatımda namusuma ve şerefime halel getirecek tek bir harekette bulunmadım.

REFİK – Keşke bulunsaydın.

SITKI – Piyasada itibarım yerindedir... Heykelimi diktirmek için bütün meziyetleri şahsımda toplamış bulunuyorum. Meşhurluksa var. Üryanîzade Sıtkı dedin mi bilmeyen yoktur... Bizim Bahçekapısı'nda.

REFİK – Tamam da Sıtkı, heykelinin dikilmesi için sebep nedir?

SITKI – Altı yıl önce bir iş dolayısıyla Macaristan'a gitmiştim. Beni en çok sokakları süsleyen heykeller alakadar etti. Bir bir hepsini tetkik ettim. Çoğu at üzerinde, eli kılıçlarının kabzasında, celallı adamlar... Sonra düşündüm, onların bu azametli hallerinde, aldıkları kahramanca pozların ve üzerine oturdukları yüksek kaidelerin olduğu kadar heykeltıraş denen mübalağacı heriflerin de büyük rolü var. Ben eminim ki o adamların hepsi de aslında senin benim gibi insanlardı. Halbuki bir de heykellerine bak, sanki bizden değillermiş, bizim gibi yaşamamış, gezip tozmamış, yeyip içmemiş, yemekten son-

ra dişlerini karıştırıp geğirmemiş, kızınca küfür etmemiş gibi yüksekten alan bir halleri var. Heykeltıraşlar onları öyle at üstünde falan değil de, ağzı açık horlarken veya ne bileyim ben, burunlarını karıştırırken gösterselerdi ne o heybet kalırdı ne mehabet.

REFİK – Seninki burun karıştırırken iyi olabilir.

SITKI – Evvela heykel için münasip bir yer aradım.

REFİK – Bahçekapı otobüs durağına uyar. Burun karıştıran Üryanîzade Sıtkı Bey heykeli.

SITKI – Ben Şişli'deki apartmanımın bahçesine düşündüm. Biraz ufakcanadır ama, caddeye nazır, işlek yerde. Gelen geçen görür. Sonra ilk kattaki dairemin penceresinden, ben de her zaman seyredebilirim.

REFİK – Kararlısın yani, yaptıracaksın.

SITKI – Tabii canım. İki heykeltıraş ismi verdiler. İkisini birden yazıhaneme çağırttım. İşi açık eksiltmeye koyacak oldum. Heykeltıraşlar buna lüzum görmediler. Aralarında anlaşıp, siparişi ortak olarak aldılar. Anlaştık. Kaide hariç, tuncu ıvırı zıvırı hepsi onlardan.

REFİK – Fotoğraftan falan mı yapacaklar?

SITKI – Hayır efendim, akşamları iş dönüşü atölyeye uğrayıp her gün bir saat poz veriyorum. Sanatkârlar tipimi çok beğendiler. Bu kadar senedir heykel yapıyoruz, böylesine ilk defa rastlıyoruz, dediler.

REFİK – Sen durmayı bilmiyorsundur, adamlar onu demek istiyorlar.

SITKI – Olur mu canım, hiç nefes almadan Atatürk gibi duruyorum.

REFİK – Aslında sende bir kumandan tavrı var. Dünyaya yanlış gelmişsin. Asker olacakmışsın!

SITKI – Zaten insan benim gibi doğuştan heybetli oldu mu, hangi pozu alırsa alsın, isterse don gömlek oturtsun gene heybetinden bir şey kaybetmez.

REFİK – Bence heykelini don gömlek yaptırt, sen öyle çok daha heybetli durursun. Şey de yapabilirsin Sıtkı... Kadıköy'deki boğa heykeli kaldırılıyormuş, nereye koyacaklarını bilemiyorlarmış... Kaç paraysa ver, satın al... Boğaya bir uzun don, bir gömlek giydirirsin olur biter... Sen o boğaya bayağı benziyorsun.

(Işık söner. Kızlar korosu girer, ışık yanar. Kızlar şarkıyı söylerler.)

ÜRYANHÎZADE SITKI BEY'İN HEYKELİ ŞARKISI

Alay konusu oldu
Sıtkı Bey'in heykeli
Dinlemedi kimseyi
Üryanîzade Sıtkı
Her gün gitti poz aldı
Aynalarda poz verdi
Önce çamuru bitti
Sonra kalıbı çıktı
Alay ettiler onla
Yüz kırk gün yüz kırk gece
Atölyeye çağrıldı
Bir perşembe akşamı
Gel gör tunçtan halini
Üryanîzade Sıtkı

(2 heykeltıraş, insan boyunun bir buçuk misli büyüklükteki Sıtkı Bey heykelini, tekerlekli bir estrad üzerinde getirirlerken Sıtkı da sahneye girer ve hayranlıkla heykelini izler. Heykeltıraşlar şarkının son iki satırının tekrarına katılırlar.)

Gel gör tunçtan halini
Üryanîzade Sıtkı

SITKI – Aboooov... Helal olsun verdiğim paraya. Tam istediğim gibi olmuş... Fakat biz bunu neyin üstüne koyacağız?

1. HEYK.– Bir kaide üstüne.

SITKI – Bu kaidelerden nerde satılır?

2. HEYK.– Öyle hazır satılmaz, yaptıracaksınız.

SITKI – Yok yahu... O zaman bir süre daha atölyede kalsın heykelim. Ben kaidemin derdine düşeyim.

(Heykeltıraşlar heykeli çıkarır. Sıtkı çıkar. Şarkı sürer.)

Sardı birden Sıtkı'yı
Kaidesinin derdi
Tam beton dökecekken
Bir zabıta belirdi
Buna gayet şaşırdı
Üryanîzade Sıtkı.

(Kızlar çıkarken, Zabıta ve Sıtkı girerler.)

ZABITA – Bu bahçedeki inşaat nedir?

SITKI – Heykelimin kaidesi.

ZABITA – Ne heykeli?

SITKI – Kendi heykelim.

ZABITA – Siz kimsiniz?

SITKI – Üryanîzade Sıtkı.

ZABITA – Evet. Anlıyorum. Yeni şehir planına göre bu cadde üzerinde inşaat yasak.

SITKI – İnşaat değil ki bu, heykel!

ZABITA – Belediyeden izin almak gerek.

SITKI – Öyle mi?

ZABITA – E herhalde. Belediye ben oluyorum.

SITKI – Mademki usul böyledir, müracaat eder, müsaadesini alırız.

(Sıtkı ve Zabıta çıkarken kızlar girer. Şarkı sürer.)

Durdurdu inşaatı
Gitti belediyeye
Belediye ye ye
Belediye ye ye
Verdi dilekçesini
Üryanîzade Sıtkı
On beş gün sonra gelin
Dedi yorgun bir memur
On beş gün sonra gitti
Belediye ye ye
Belediye ye ye
Bir ay sonra uğradı
İnceleniyor dendi
Bir türlü çıkmadı
Heykeli dikme izni
Kalktı gitti valiye
Vali ye ye ye
Vali ye ye ye.

(Kızlar çıkar. Meclis Üyesi Muvaffak gelir yerine oturur. Sıtkı girer.)

SITKI – Efendim merhaba, bendeniz Üryanîzade Sıtkı!

MEC.ÜYE. – Bendeniz Meclis Üyesi Muvaffak Tahakkuk... Heykelinizi diktirmek istiyormuşsunuz.

SITKI – Evet Hak Hukuk Bey!

MEC.ÜYE. – Kimsenin arzusuna mümanaat etmek aklımdan geçmez. Bu zamanda böyle bir külfete katlanıp katlanmamak hususu da şüphesiz kendi bileceğiniz bir iş... Fakat bu heykel için gözden çıkardığınız parayla, bir okul yaptırsanız, zannımca daha iyi bir iş görmüş olursunuz. Hem yine isminiz ebedileşir, hem de vatan müstefit olur.

SITKI – Hakkınız var beyefendi. Buyurduğunuz gibi milletime sosyal yardım sahasında da ayrıca bir teburruda bulunmak en büyük emelimdir. Ancak bahis mevzuu heykel artık yapılmış bitmiş ve parası ödenmiş bulunuyor, eğer bir mahsur yoksa...

MEC.ÜYE. – Yapılmış bitmiş mi? Tuhaf! Peki nasıl bir şey bu? Büyük mü, küçük mü? Büst mü, statü mü?

SITKI – Büyük efendim, oldukça büyük. Bir buçuk boy ebatında.

MEC.ÜYE. – Nasıl olur beyefendiciğim. Küçük olsa neyse ne, bakın büyük diyorsunuz, bunu cadde üzerine dikerseniz gelen geçen görür, nazarı dikkati celbeder.

SITKI – Bendeniz de onu arzu ediyorum efendim. Gelen geçen görsün istiyorum. Yoksa yasalar izin vermiyor mu?

MEC.ÜYE. – Hayır. Belediye yönetmeliğinde matteessüf buna dair bir kayda tesadüf edemedik. Özel olarak heykel dikmek hususu belirtilmemiş, ancak genel meydanlara dikilecek anıtlar için birtakım özel kayıtlar mevcut. Gerçi yasada böyle bir şey yok, yok ama şehrin zevki selimi mevzubahis olunca bu hususta bir karar vermek hakkı Belediye Meclisine aittir. Ve bu karar olumsuz da olabilir.

SITKI – Allah Allah. Şehrin zevki selimini bozacak bir şey değil ki bu. Sanat eseri. Dünyanın parasına yapılmış bir sanat eseri...

MEC.ÜYE. – Bu işi kanuni cepheden yürütürsek, gerek siz, gerek biz boş yere bir sürü formalitelerle vakit harcamış oluruz. Lütfen bu heykeli oraya dikmeyiniz beyciğim. Düşünün bir kere, her aklına esen, kanunda böyle bir kayıt yok diye evinin önüne kendi büstünü dikecek olursa, İstanbul'un manzarası ne hale girer?

SITKI Fikirlerinize iştirak edemeyeceğim. Bir kere her isteyen heykelini yaptıramaz. Bu bir mali imkân meselesidir.

MEC.ÜYE. – Demek bu hususta ısrar ediyorsunuz. Peki, meseleyi bir kere Şehir Meclisine arzeder, neticeyi size bildiririz.

(Işık söner. Sıtkı ve Muvaffak çıkarken kızlar girer, ışık yanar, şarkı sürer.)

Aylar boyu bekledi
Üryanîzade Sıtkı
Tebliğ mebliğ gelmedi
Çok sinirlendi Sıtkı
Yapan heykeltıraşlar
Alın heykeli dedi
Bir kamyonla taşınıp
Eve geldi heykeli
Ve geçici olarak
Kondu mermer taşlığa
Gizlice gösterildi
Eve gelen dostlara

Çaresiz kaldı Sıtkı
Gitti Tansu Çiller'e

She
love's
you
ye ye ye
She love's you ye ye ye
She love's you ye ye ye...

(Kızlar çıkar, sağdan ve soldan giren Sıtkı ve Refik karşılaşırlar.)

REFİK – Merhaba Sıtkı... N'oldu senin heykel işi?

SITKI – Heykelin başı koptu?

REFİK – Durduk yerde mi?

SITKI – Yok canım. Bizim oğlan top oynarken koskoca alameti devirmiş. Olacağı buydu zaten, heykelin ev içinde durduğu nerde görülmüş? Olacağı budur işte.

REFİK – Üzme kendini. Her şeyde bir hayır vardır. Belediye bu heykeli büyük diye diktirmedi, değil mi?

SITKI – Evet.

REFİK – E, tamam, sen şimdi bu kopan başın altına az buçuk bir omuz yaptır, büst olarak koy bahçene, ona ses çıkarmazlar.

SITKI – Peki ya gövde... Gövdeyi n'apıcaz?

REFİK – Sen o işi bana bırak, ben onu Refahlı belediyelerden birine uygun fiyatla okuturum. Üstüne bir Erbakan başı uydurdular mı, mükemmel bir anıt olur.

SITKI – Dur lan, heykel dursun, ben politikaya atıliim... Benim Erbakan'dan neyim eksik? Yalancılıksa vaar...

(Işık söner.)

AYNA ŞARKISI

Sahne dünyanın aynası
Demiş üstat Şekspir
Ayna evreni yansıtır
Becerdiği hüner bu

Oraya bak gör kendini
O dik sözlü bir dosttur
Solu sağ yapsa da gerçi
Tek şakası bu olur

Kabare bir tür dev aynası
Biraz büyütür her şeyi
Çıban yapar sivilceyi
Göze sokar gerçeği

Ayna bizim dışımız
Ayna bizim içimiz
Bak aynaya gör kendini
İyi kötü yanınla

Ayna bizim dostumuz
Bazı da düşmanımız
Bak aynaya gör kendini
Dost gözüyle ya da düşman

Sakın kızma aynaya
Sakın üzme kendini
Ayna seni gösterir
Sen seni beğenmezsen
Sen seni düzelt değiştir.

BİRİNCİ BÖLÜMÜN SONU

İKİNCİ BÖLÜM

TUŞ

Kahvede Birinci Sekans

(Mahalle kahvesinde Dilaver Bey bir masada tek başına gazete okumakta, başka bir masada Mehmet, Kâmil, Recep ve Halim, hareketli bir tartışmanın ortasında, donmuş bir film karesi gibidirler.)

DİLAVER – Kahve deyip geçmeyelim. Kahve aileden sonra küçük bir toplum birimidir. Orda yalnız kahve içilmez, nargile çekilmez, gazete okunmaz, avarelik edilmez. Kahve bir dayanışma yeridir. Ordakileri tanıyalım ya da tanımayalım; ister konuşkan, ister suskun olalım; kendimizi hiç yalnız hissetmeyiz. İnsanoğlu kendi başına kalıp, kendine acımaya başladı mı, felakettir. Kahve bu bakımdan sağlıklı bir oyalantıdır.

(Dilaver Bey de kahvenin donmuş figürlerine katılır. Bir tür anlatıcılık yapan kahveci, elinde çay tepsisiyle, müzikle birlikte girer.)

KAHVECİ – Milletvekili çocuğu
Aydemir'in
Nesrin'i
Birdenbire
Becermesi
Karıştırdı
Mahalleyi
Her kafadan
Bir ses çıktı
Mahalleli
Bu duruma
Çok bozuldu
Dingildedi
Mahallenin namusu

(Kahveci kaybolur. Diğerleri birden yarım kalan hareketlerini tamamlıyarak, yarım kalan bir tartışmayı sürdürürler.)

MEHMET – Kediye peynir tulumu inanılır mı? Olacağı budur işte.

KÂMİL – Parmak kadar maksum be... Utanır yahu insan.

MEHMET – Gözü kızmış oğlanın... Karı kız dinliyor mu sana?

KÂMİL – Bağırsaydı o da, niye imdat çağırmamış?

MEHMET – Nereye bağırıyor anam. Silahı dayamış göğsüne. Ses edersen yok bil kendini demiş.

KÂMİL – Vay namussuz.

RECEP – Peki şimdi n'olucak?

MEHMET – Ne mi olacak? Kaynayıp gidecek tabii... Neler kaynamamış buna gelene kadar...

HALİM – Hiç de kaynamaz. Adalet var bunun burasında.

KÂMİL – Neyin neresinde?

HALİM – Fakir diye, kimsesiz diye sahipsiz değil ya bu.

KÂMİL – Sahipsiz.

HALİM – Mazbata tanzim edilir. Hukuku amme davası açılır.

MEHMET – Neyi ispat ediyorsun anam? Ben yapmadım dese, ne malum başkasının becermediği dese...

RECEP – Bir kere ifadesini alamaz polis. Babası milletvekili.

DİLAVER – *(masaya yumruğunu vurarak)* Susun lan, işin alayındasınız hepiniz. Ötede bir kız mahvolmuş, sokakta kalmış, kimin kaydın-

da... *(Halim'e)* Nefesini boşuna tüketirsin. Bu ödlek heriflerle bir iş yapılmaz. Bu iş için erkek olacaksın, erkek. Zor gördün mü tavsamayacaksın. Nerde bunlarda o yürek? Ne yapmak lazım geldiğini ben tek başıma göstereceğim bunlara!

MEHMET – Ne demek yani, kimden korkacakmışız?

KÂMİL – Niye ödlek oluyormuşuz?

RECEP – Senin kadar biz de erkeğiz yani.

HALİM – Erkeklik lafla olmaz beyler. Hodri meydan, var mısınız? Dört tarafı haraca kesen bu kudurmuş oğlanı kodese attırana kadar elbirliğiyle çalışacağımıza söz veriyor muyuz?

KÂMİL – Elbette.

MEHMET – Hay hay.

RECEP – Ona ne şüphe.

DİLAVER – Bir kere Nesrin derhal bir nisahiyeciye götürülüp hadisenin tarihi jinekolojik bir katiyetle tespit edilecek. Bu iş bittikten sonra, vaat veya tehdit suretiyle davadan vazgeçirilmesi ihtimaline karşı, kızın bir müddet için bu muhitten uzaklaştırılması gerekir.

MEHMET – Gayet tabii.

DİLAVER – Langa'da oturan kız kardeşim, Nesrin'i birkaç hafta barındırmayı kabul etti.

HALİM – Güzel.

DİLAVER – Bir yandan bunlar yapıladursun, öte yandan Aydemir'in bundan önceki sabıkaları bir bir tespit edilecek ve deliller toplanıp muamele tekemmül edene kadar da etrafa hiçbir şey sızdırılmayacak.

MEHMET – Herhalde.

DİLAVER – İş bir kere bu kerteye geldi mi de dört cepheden taarruza geçilip bu küstah oğlan, bu babasının nüfuzuna dayanıp mahalleyi haraca kesen ırz düşmanı canavar, kıskıvrak kapana kıstırılacak. Ondan sonra değil milletvekili babası, müsteşar dayısı, reisicumhur hazretleri gelse onu kodesten kurtaramaz. Yalnız iki şahit gerekir.

MEHMET – Recep şahit anam.

HALİM – Çamaşırcı Gülsüm Hanım da şahit. Nesrin'i evden çıkarken görmüş. Kız, mendili burnuna tutmuş, hüngür hüngür ağlıyormuş.

DİLAVER – Sen neye şahitsin Recep?

RECEP – Ben velispetlen şantiyeden geli-

yordum. Aydemir arkadaşlarıyla oturmuş top yerinde şarap içiyordu. Kulak verdim biraz. Hizmetçiyi nasıl savmış, kızı nasıl kandırıp içeri çekmiş, içerde ne haltlar etmiş, anlatıyordu bir bir...

DİLAVER – Utanma aynen anlat ne diyordu?

RECEP – *(el işaretleri yaparak)* Böyle, böyle, böyle...

DİLAVER – Tamam. Derhal donatıyorum istidayı. Bu dava tuşla bitmezse bana da Dilaver demesinler. Dananın kuyruğu yarın kopuyor beyler. Ben istidayı yazıp, sabahtan doğru karakola gidiyorum. Yalnız biriniz Aydemir'lerin kapısını tutsun ki polis geldiğinde bir yere sıvışmasın deyyus...

(Işık söner.)

Kahvede İkinci Sekans

(Kahvede Kâmil ve Mehmet iskambil oynamaktalar.)

KAHVECİ – Ertesi gün
Dilaver Bey
Donattı istidayı
Başvurdu karakola
Gelip aldı
Aydemir'i polisler
Kahvede herkes
Bu maçın
Sonucunu
Bekler

KÂMİL – Helal olsun Dilaver Bey'e, çektirdi Aydemir'i karakola.

MEHMET – Sıkı adam canım.

(Dilaver Bey hışımla girer kahveye.)

KÂMİL – N'oldu? Tutukladılar mı?

DİLAVER – Hayır. İnkâr ediyor pezevenk.

KÂMİL – Ne diyor?

DİLAVER – O gün burada yoktum, diyor. Arkadaşlarla İzmit'e maça gitmiştik, diyor.

MEHMET – Yalana bak yalana.

DİLAVER – Dört tane de şahit bulmuş kendi gibi. Dördü de, bizlen beraberdi, hatta gollerin ikisini de o attı, diyorlar.

MEHMET – Çamur ulan, hepsi çamur.

KÂMİL – Başa çıkılır mı bu itlerle?

MEHMET – Peki şimdi n'olucak?

DİLAVER – Bereket, dili sürçtü deyyusun. Kendi ayağıyla açmaza girdi. Çelişkiler var ifadesinde. Balmumunu yapıştırdık tabii. Vaziyet iyi sayılabilir. Adalet er geç yerini bulacaktır. Dosya öbür gün Adliye'ye veriliyor.

(Halim telaşla girer.)

HALİM – İş karıştı arkadaşlar, Aydemir'in milletvekili babası gelmiş Ankara'dan, oğluma iftira ediliyor, diyor.

DİLAVER – Yok yahu!

HALİM – Benim oğlum, şeceresi Lala Şahin Paşa'ya varan şerefli bir sülaleye mensuptur, kendi seviyesindeki nezih aile kızlarını bırakıp da miskin asmanın kel koruğu bir evlatlık parçasına mı tenezzül edecek? Bu olsa olsa, siyasi düşmanlarımın bir manevrasıdır, demiş. Gülsüm Hanım, tekrar karakola gidip ifadesini değiştirmiş. Kızı gördüm, ama ağladığını görmedim, demiş. En baba şahidimiz Recep de ortadan kayboldu.

KÂMİL – Yalnız bu işte iftira da olabilir.

DİLAVER – Sen de mi yan çiziyorsun?

KÂMİL – Tutalım ki Aydemir yaptı. Ne malum kızın kuyruk sallamadığı?

MEHMET – O da var tabii. Ne demişler, iğne oynarsa, iplik geçmezmiş.

HALİM – Hani sonuna kadar birlik olacaktık? Galiba sizde de şafak atmaya başladı.

MEHMET – Değil anam, neden korkacakmışız?

HALİM – Öyleyse?

KÂMİL – Dipsiz tencere, camsız pencere... Hani bir şey ispat edemicaz da. Boşuna düşman kazanmayalım.

DİLAVER – "Düşmanım sana, kalsam da tek kişi!" demiş şair. Ben bu işin peşini bırakmam arkadaşlar.

(Işık söner.)

Kahvede Üçüncü Sekans

(Dilaver Bey masasında yalnız. Recep, Kâmil, Mehmet ve Halim başka bir masadalar.)

KAHVECİ – Ankara'dan
Aydemir'in babası gelince
Olaylara el koyunca
Dingildedi
Adaletin ibresi
Nesrin'in saklandığı
Evden kaçması
Olaylara tuz biber ekti

RECEP – Nesrin'in kaçması akıl alacak iş değil.

MEHMET – Kendi mi kaçtı, kaçırıldı mı, bilemiyoruz ki. Esrar içinde esrar.

KÂMİL – Eczacı'nın Rıfat görmüş Nesrin'i Beyazıt'ta. Kapıya girmiş, üç kuruşa çalışıyormuş.

MEHMET – Ben otomatın karşısındaki berberde manikürcülük yapıyor, diye duydum.

RECEP – Bir deniz subayıyla nişanlanacakmış.

KÂMİL – İşe ordu da karıştı iyi mi!

MEHMET – Her gün bir şey söylüyorlar, hangisine inanacağımızı şaşırdık.

HALİM – Ben Nesrin'i gördüm arkadaşlar.

KÂMİL – Hadi be? Nerde gördün?

HALİM – Taksim sinemasının holünde. Ayağında çizmeler, boynunda

fular, saçlarını sol gözüne düşürmüş, kan kırmızı bir vaziyet. Salih Ağanın parmak kadar masum dediği, milletvekili beyefendinin, miskin asmanın kel koruğu diye yerdiği Nesrin bu mu acaba, diye bir an duraladım. Gittim yanına. Niye kaçtın sanki, dedim. Bak yüzüstü kaldı dava. Yüzüme baktı, oldukça yırtık bir gülüşle güldü. Bu kadar güzel ve parlak dişleri olduğunu ilk defa fark ettim. Zahmet oldu Dilaver Bey Amca'ya, dedi. Selam ederim kendisine. Vazgeçtim ben davadan. Vazgeçmiş, tazminat istemiyormuş, dersiniz, dedi. Ne iş yapıyorsun, dedim. Bir dans grubuna girdim, ay başında Anadolu'ya turneye çıkıyoruz. Gitmeden buyursanıza. Beklerim bir gün. Sıraselviler Çınar sok, 17 numara...

MEHMET – Vay anasını, olmuş desene.

RECEP – Ben senin yerinde olsam giderdim.

HALİM – Gittim zaten.

KÂMİL – Hadi be?

HALİM – Bir hafta sonra, kafayı çekip gittim. Garip bir öfke vardı içimde o gün. Kendimden, insanlardan öç almak için gitmiş gibiydim

oraya. Bu bir saat zarfında hiddetimi, yataktan, yastıktan, kollarımın arasında yalancıktan kıvranan bu zavallı et külçesinden almaya çalıştım.

MEHMET – Vay be... İşe bak... Çınar sokak kaç numara, dediydin?

DİLAVER – 17 numara, 3. kat... Üstten ikinci zil!

(Işık söner.)

UZMANLIĞA SAYGI

Sayın Necmettin Erbakan Beyefendinin yeni bir önerisi var. Bu da en az bundan öncekiler kadar ilginç.

Özellikle, İslam ülkelerine gönderilecek büyükelçilerimizin, dini eğitim görmüş, aptestinde namazında, "dini-bütün" Müslüman kişilerden seçilmesini öğütlüyorlar.

Gittiği ülkenin koşullarına göre eğitilmiş, oranın dilini, dinini, törelerini bilen uzmanların, kariyerden yetişme elçilerin yerini alması yeni bir şey değil. Benzetmek gibi olmasın ama, bazı ülkeler, özellikle sosyalist hükümetler, her zaman bu taktiği uyguluyorlar. Galiba iyi sonuç da alıyorlar.

Sayın Erbakan'ın önerisi gerçekleşirse, gerçekleşmemesi için bir neden yok, ne önerdi de gerçekleşmedi, hariciyemizde yeni bir dönem başlayacak demektir.

Şimdiye kadar hariciyemizin elemanlarını siyasal bilgiler fakültemiz yetiştiriyordu. Bundan böyle İslam ülkelerine elçi yetiştirmek işi, imam hatip okullarına, ilahiyat fakültesine düşecek.

Hem İslam, hem petrol ülkesi olan yerlere atanacak büyükelçilerin, dini koşulları yerine

getirdikten başka, yüksek petrol mühendisi olmaları da elbet tercih nedeni olmalı.

Elçilikler uzmanlığa binerse, sosyalist ülkelere de sosyalist, yahut söz konusu Çin Cumhuriyeti ise, Maoist eğilimli elçilerin yetiştirilmesi gerekecektir.

Siyah Afrika ülkelerine, örneğin Ghana Büyükelçiliğine esmer yurttaşlarımız arasından, Vatikan Büyükelçiliği için de Katolik yurttaşlarımız arasından atama düşünülebilir.

Bir de sürekli bir rejimi olmayan, sık sık iktidar ve rejim değiştiren ülkeler var ki, buradaki temsilcilerimizden olağanüstü esneklik beklemek gerekir. Bunlar için de her rejimle çok kolay bağdaşan, gömlek değiştirir gibi fikir değiştiren bazı tarafsız milletvekillerimiz biçilmiş kaftan sayılabilirler. Hâsılı, her hal ve şarta göre elimizde yeterli eleman var.

Haydi hayırlısı, işte böyle başladı, 1997 yılı... Affedersiniz, dilim sürçtü, 1975 yılı.

(Işık söner.)

ESEREKLİ TUTARAKLI ŞARKI

BİZ
GÜNÜ GÜNÜNE UYMAZ
NEDİR NE DEĞİLDİR
BELLİ OLMAZ
ESEREKLİ
TUTARAKLI
BİR MİLLETİZ
DEVEKUŞU
YUMURTA KAPIYA GELİNCE
BIÇAK KEMİĞE DAYANINCA
İŞLER SARPA SARINCA
YOKTUR BİZDEN YAVUZU
DEVEKUŞU
DEVEKUŞU

- İmparatorluklar kurmuşuz, sonra pisi pisine kaptırmışız.
- Bir zaman dünyanın en teşkilatlı milleti imişiz, sonra kırtasiyeciliğin en sunturlusuna dalıp pusulayı şaşırmışız.
- Şahlandığımız zaman karşımızda kimse duramamış, gaflete dalınca en pısırık azınlıklar kanımızı sömürmüş.

BİZ
GÜNÜ GÜNÜNE UYMAZ
NEDİR NE DEĞİLDİR
BELLİ OLMAZ
ESEREKLİ
TUTARAKLI
BİR MİLLETİZ
DEVEKUŞU
DEVEKUŞU

- Öğrenci iken bütün yıl dersleri serer serer de sınav gelip çatınca kitap kurdu kesiliveririz.
- Sporla, fikstürle pek ilgimiz yoktur ama, bir Galatasaray-Fener maçı olmayagörsün, evvel Allah, sabah karanlığında, stat kapısında herkesi ite kaka kuyruklara gireriz.
- Yılda iki gün muhafazakârlığımız tutar: Kurban ve Şeker bayramlarında. Hatta o gün bayram namazına bile gittiğimiz olur.

BİZ
GÜNÜ GÜNÜNE UYMAZ
NEDİR NE DEĞİLDİR
BELLİ OLMAZ
ESEREKLİ
TUTARAKLI
BİR MİLLETİZ
DEVEKUŞU
DEVEKUŞU

- Yılda üç gün de koyu Atatürkçüyüzdür hani... 19 Mayıs, 29 Ekim, bir de 10 Kasımda. O günler Atatürk der de bir daha demeyiz. Üç gün için devrimlerin üzerine titreriz.
- Tıpkı onun gibi beş yıl susar oturur, beğenmediğimiz icraata, hürriyet sınırlamalarına koyun gibi boyun eğer, ama seçim vakti haklarını savunan birer aslan kesiliveririz.

KESİLİRİZ DE N'OLUR
O DA GEÇER
SEÇİMLER BİTER
BİZ
YENİDEN DALARIZ
BEŞ YIL SÜRECEK
O MİSKİN KIŞ
UYKUMUZA
DEVEKUŞU
DEVEKUŞU

DİPNOT 4

Gün günden daha da yavanlaştığımızın, siz de farkında mısınız?

Otobüste, dolmuşta, vapurda, dairede konuşmalara bir kulak verin. Rakamlar konuşmalardan sözcükleri sürdü götürdü. Hep rakamla konuşuluyor. Hayat pahalılaştı mı dostluklar ucuzlar. Gazeteler, kiraların artması ile boşanmaların çoğaldığını yazıyorlar.

Zorluklar insana nezaket ve diğerkâmlık maskesini attırmış, altından çirkin, haşin, bencil yanları çıkmış. Herkes bir ayrı sinirli. Tartışmanın, sürtüşmenin bini bir para... Sabahtan akşama kadar çıkara yönelmiş, bir çıkar kapışmasına koşulmuş insanların sevimli ve halavetli olması mümkün mü? Kabul. Elbet bu hale isteyerek düşmemişler. Su yüzünde kalmak için uğraşıyorlar.

Karşıt düşüncede iki kişi karşılaştığı zaman, bir tartışma başlar. Her biri karşısındakinin görüşünü çürütmeye kalkar, tezlerin çarpışması tartışmayı körükler, gerçeğe ilgiyi kışkırtır. Bu bakımdan her diyalog diyalektiktir.

SARHOŞ

(Şık bir restoranın girişindeki bar. Garson Kâmil, Şenol'u içeri buyur etmektedir.)

KÂMİL – *(içeri girerken)* Buyrun efendim!

ŞENOL – *(garsonun hemen ardından girerek)* Aman gözünüzü seveyim Kâmil Bey, benim yüzümü kara çıkartma. İstikbalim bu akşamki yemeğe bağlı.

KÂMİL – Hiç merak etmeyin beyfendi. Bu gelecek olan misafiriniz genel müdür mü? Bakan mı?

ŞENOL – Ne bakanı? Ne genel müdürü, çok daha önemli yahu. Dünyanın en büyük çamaşır makinesi fabrikalarından birinin Ortadoğu Genel Sorumlusu.

KÂMİL – Haa!

ŞENOL – Bu akşam bu yemekte bu adamı memnun edebilirsek, bendeniz de en kısa zamanda Türkiye'nin çamaşır makinesi kralı olucam.

KÂMİL – İnşallah beyfendi... Çamaşır makinesi son derece önemli, çünkü ülkemizde kirli çamaşırı olanlar giderek çoğalıyor... Bu bey hanımıyla geliyor tabii?

ŞENOL – Evet. Hanımı sarı gülleri severmiş... Sofrada muhakkak sarı gül olsun.

KÂMİL – Tabii beyfendi.

ŞENOL – Sakın ihmal etme. Aslında bu sana önemsiz bir ayrıntı gibi görünüyor ama, bu adamlar ayrıntıya çok önem verirler... Ha, aperitif olarak viski! Mutlaka Ballantines olacak... Sağlam şişe olsun ha! Ordövr olarak ne vereceğiz?

KÂMİL – Karides kokteyli.

ŞENOL – Güzel. Olabilir. Karides kok...

(Sebati girer.)

SEBATİ – Şenol! Şenol!

ŞENOL – *(pek memnun olmamıştır)* Aaaaa, merhaba...

SEBATİ – Gel bi öpiim seni *(öper)* Bakıyorum iyisin... Karides... Istakoz... Timsah... *(oturur)* Ben onlardan almiim. Sen bana bir konyak söyle de, efendi gibi içeyim şurda... *(Kâmil ve Şenol bakışırlar.*

Kâmil, Sebati'ye pis bakar.) Ne bakıyorsun lan öyle? Tanıyamadın mı? Bu garsonu hiç sevmedim Şenol... Fotoğraf negatifi gibi bakıyor...

ŞENOL – Şimdi Sebaticiğim, canım... Çok memnun oldum seni gördüğüme, hoş geldin de, bize biraz müsaade et, önemli bir iş daveti var da, onu konuşuyorduk...

SEBATİ – Tabii tabii...

ŞENOL – Teşekkür ederim. *(Kâmil'e)* Evet sonra?

KÂMİL – Sonra efendim, günün spesiyalitesi olarak patlıcan ograten.

ŞENOL – Güzel. Ama, ben bıldırcın da istemiştim...

KÂMİL – Hay hay, gayet tabii, bıldırcın da ikram edebiliriz. Bıldırcının yanında buzbağ mı tercih edersiniz?

ŞENOL – Buzbağ olur mu? Dalga mı geçiyorsun Kâmil Bey? Hatırlı misafir diyorum yahu! Saçmalama lütfen! Beaujolais tabii.

KÂMİL – Beaujolais.

SEBATİ – Yahu şindi bırakın bojoleyi mojoleyi de, hani bizim konyak? Bak, yok! Servisinizden hiç memnun değilim Şeyh Şamil Bey!

ŞENOL – Beyefendiye bir duble konyak getiriver... Ha! Yemeğin sonuna doğru şampanyayı ihmal etmezsin tabii... Fransız şampanyası olacak... Desert olarak...

KÂMİL – Siz onu bana bırakın.

(Kâmil çıkar.)

SEBATİ – Bakıyorum beni gördüğüne pek sevinmedin Şenol.

ŞENOL – Yoo, sevindim. Sevindim, niye sevinmeyeyim?

SEBATİ – Sevinmedin.

ŞENOL – Sevindim yahu.

SEBATİ – Sevinmedin. Beni gördüğüne pek sevinmedin.

ŞENOL – Allah Allah! Sebaticiğim, sevindim, yalnız dedim ya işte, bir iş davetim var, onun telaşı içindeyim, özür dilerim.

SEBATİ – Özüre mazerete ne hacet Şenol, sevinmedin. Oysa ben senin geçtiğini görünce kafayı çektiğim meyhaneden sevinçle fırladım... Senin için fırladım. O kadar hızlı fırlamışım ki hesabı bile ödeyemedim... Bilmezsin seni ne kadar severim, Şenol... *(Kâmil konyak getirir) (içkiyi içer)* Bir kardeşten de öte severim seni...

KÂMİL – *(hafif bozulmuştur. Şenol'a)* Beyfendi arkadaşınız galiba?

ŞENOL – *(Sebati'nin haline gülümseyerek)* Evet, arkadaşımdır.

SEBATİ – Otuz yıllık arkadaşım. Canımı veririm ben onun için. Şu sol kolunu kes ver, desin iki de parmak ilave eder veririm... Kol gidince parmak da beraber gidiyor zaten... Kolun parasız eki oluyor... *(Sebati boş bardağı garsona uzatır, yenisini istemektedir)* Neyse durmayalım... Çalış Negatif!

ŞENOL – Sebati yeter, sen daha evvel de içmişsin, büyük ihtimalle sabahtan beri de içiyorsun. Daha fazla içme artık, yeter!

SEBATİ – *(Kâmil'e)* Görüyor musun nasıl düşünüyor beni? İşte arkadaş bu! Şenol Şener benim otuz yıllık arkadaşım, ilkokulda beraber, ortaokulda beraber, aynı sene sınıfta çaktık... İlk kerhaneye beraber gittik...

ŞENOL – Öhhö...

SEBATİ – Öhhö diyor... Sana diyor... Git konyak getir, Cemal Bey.

ŞENOL – Getir!

(Kâmil boş bardakla çıkar.)

SEBATİ – Bilmezsin seni ne kadar severim Şenol.

ŞENOL – Bilirim Sebaticiğim, bilirim. Zaten kalp kalbe karşıdır.

SEBATİ – Evlerimiz de karşı karşıyaydı Etyemez'de... Ulan senle askerliği bile beraber yaptık... Asker arkadaşlığı hiçbir şeye benzemez... Gel seni onun için bi öpiim Şenol. *(gider öper)* Asker arkadaşlığı bambaşkadır. Onun ayrı bir yeri vardır. *(etrafına bakınır)* Benim yerim n'oldu? Aaaa! Ben nerde oturuyordum?

ŞENOL – Orada.

SEBATİ – Ben ta orda mı oturuyordum?

ŞENOL – Evet.

SEBATİ – E, taa buraya nasıl geldim?

ŞENOL – İnsanoğlu kuş misali Sebati.

(Sebati gidip yerine otururken, Kâmil konyakla girer. Sebati hemen kadehi kapar, yerine otururken içer.)

SEBATİ – Bravo, tam yerinde bir markaj Şehabettin Bey.

ŞENOL – Sebati yavaş, böyle içersen kaldıramazsın.

SEBATİ – Yok ya? Neyi kaldıramam? Kimi kaldıramam? Senin içki diye içtiğini ben kulağıma damlatırım. *(bardağı Kâmil'e uzatır)* Ne bakıyorsun, doldursana Tanzer Bey!

ŞENOL – Bana da getir.

(Kâmil çıkar.)

SEBATİ – Sana bir şey sorucam, Şenol, elini vicdanına koy. *(elini orasına burasına koyarak, bedeninde organ olarak vicdanını aranır)* Vicdan tam olarak... organ olarak nerde oluyor Şenol?

ŞENOL – Sor ulan, ne soracaksan!

SEBATİ – Sen beni benim seni sevdiğim kadar sever misin?

ŞENOL – Severim.

SEBATİ – Sevmezsin...

ŞENOL – Severim.

SEBATİ – Sevmezsin.

ŞENOL – Se-ve-rim.

SEBATİ – Sevmezsin... *(dirseğini masanın kenarına koymaya çabalar, koyamaz, dirsek kayar)* Buralarını ufak yapıyorlar bu masaların... Bak tam burasını yapmıyor adi marangoz... Malzemeden çalı-

yor... Sen beni benim seni sevdiğim kadar sevsen bir kere öpersin... Biz seni o kadar öptük... Bakıyorum sende daha tık yok.

ŞENOL – Allah Allah! *(kalkar, yanına gider)*

SEBATİ – Öyle şart da değil yani... Allah Allahlı falan...

ŞENOL – *(öper)* Oldu mu?

SEBATİ – Oldu. Biz seni iki taraftan kırk on bin defa şap şup, sen bizi tek taraftan bırt... Tamam, sen de beni seviyormuşsun... Hatırlıyor musun hani ortaokulda bi tane hocamız vardı...

ŞENOL – Hangisi?

SEBATİ – Kılıbık Rıfkı!

ŞENOL – Haa... Nerden geldi şimdi aklına Kılıbık Rıfkı?

SEBATİ – Seni gördüm aklıma geldi.

ŞENOL – Sen onun sandalyesine raptiye koymuştun.

SEBATİ – Koydum tabii. Ama öyle değil o, öyle değil, onun usulü var. Raptiyenin sivri tarafı yukarı gelecek biçimde koyacaksın. Kılıbık Rıfkı da gelip o raptiyenin üstüne lap diye oturunca, o raptiye rap diye... Rıfkı'nın götüne... hah hah hah haaay, batacak.

(Kâmil iki konyakla gelir, masaya koyar.)

SEBATİ – Göt dedim de aklıma geldi... Zinnur Bey, bizim bununla ayrımız gayrımız yoktur. Okul arkadaşıyız ya... Çocukluktan beri Zinnoş... Otuz yıl... Dile kolay... Dile bile zor... Oooo-tuzz... Ooo-tuuz... Bu Şenol Şener var ya bu Şenol Şener, okulda harika çocuktu... Hani böyle çocuklar olur ya, daha altına sıçıyordur da, makine icat eder... Hani derler ya, bok olucak çocuk... Yok öyle demezler... Böyle boklu bir şey derler ya, onlardandır bu Şenol Şener... *(konyağı içer)*

ŞENOL – Estağfurullah.

SEBATİ – Yok şindi, sahte tevazuu bırakalım... Sezar'ın hakkını Sezar'a verelim... *(elindeki bardağı bırakır, daha Şenol'un el sürmediği dolu konyağı alır)* Şenol'un hakkını da biz alalım!

ŞENOL – Kâmil Bey nerde kaldı bu misafirler?

KÂMİL – Kapıya haber bıraktım efenim, gidip bizzat ilgileniim...

ŞENOL – İlgilenin tabii, her an gelebilirler!

(Kâmil çıkar. Sebati konyağı içer.)

ŞENOL – Yeter Sebati, içme şunu artık, niye içiyorsun bu kadar?

SEBATİ – Neşemden mi içiyorum ben bunu? Keyfimden mi içiyorum lan ben bu boku?

ŞENOL – E, niye içiyorsun?

SEBATİ – Eğitime katkı... *(yok bir şey, gibisinden bir mimik yapar)*

ŞENOL – Borcun falan mı var? Para sıkıntısında mısın? Nedir derdin?

SEBATİ – Üzüntüden içiyorum Şenol.

ŞENOL – Neye üzülüyorsun yahu?

SEBATİ – Senin için üzülüyorum.

ŞENOL – Benim için mi üzülüyorsun?

SEBATİ – Olur mu ulan? Senin gibi bir adama yapılır mı lan bu?

ŞENOL – Kim n'apmış ulan bana?

SEBATİ – Metin ol Şenol... Biricik karın, refikayı hayatın, seni aldatıyor.

ŞENOL – Nasıl aldatıyor? Kimle aldatıyor?

SEBATİ – En yakın bir arkadaşınla.

ŞENOL – Ne diyorsun lan sen?

SEBATİ – Aslında benim senin karınla yatmış olmam önemli değil...

Senin gibi bir adamın karısıyla yatmak benim için şereftir Şenol... Yalnız ineğin biri, kafa kıyakken gelir bunu sana anlatırsa ne yaparım? O zaman senin yüzüne nasıl bakarım?

ŞENOL – Dalga mı geçiyorsun lan sen, ağzından çıkan lafı kulağın işitsin eşşolueşşek!

SEBATİ – Kızma... Kızma, seni de seviyor kadın. Her buluşmamızda muhakkak adın geçiyor. Kulakların çınlamıyor mu?

ŞENOL – Hassiktir ulan.

SEBATİ – Geçen gün bana ne diyor yatakta biliyor musun? Sen diyor, Şenol'u beni sevdiğinden daha çok seviyorsun, diyor, bak bak orospuya bak. Ortada fol yok yumurta vıcıkken, bizim aramızı açacak...

ŞENOL – Ulan ne biçim konuşuyorsun?..

SEBATİ – Aynen öyle dedim, ne biçim konuşuyorsun lan sen, dedim. Şenol benim otuz yıllık arkadaşım... Sen kimsin bırt! Yatakta yatmış böyle yüzükoyun. Kıçı pespembe... Biliyorsun... Bir tane patlattım kıçına. Kıçı böööle titredi...

ŞENOL – Ulan Sebati, şu an şurda çok

önemli bir iş davetim olmasa elimden bir kaza çıkacak. Namussuz.

SEBATİ – Sen sinirlenme, ben onun ağzının payını verdim.

ŞENOL – Siktirol git Sebati.

SEBATİ – Yok öyle hikâye... Yok öyle hikâye... Seni bu durumda bırakıp gidemem. Öyle hikâye yazmıyor benim kitabımda... Hem herifin karısını becer, hem de böyle yüzüstü bırak git... Bırak bu karıyı Şenol... Bu karıdan sana hayır yok... Zaten çirkin karının biri... Yatakta da bi boka benzemiyor... Nerde senin ilk karın Leman?

(Işık söner.)

GÖRECELİ ŞARKI

Her değerlendirme
Göreceli
Bu iyi
Neye göre iyi
Bu kötü
Neye göre
Şu yararlı
Öteki zararlı
Neye göre
Ölçene göre
Ölçenin ölçütüne göre

Başka ölçenlerle
Başka ölçütlerle
Bir kıyaslamaya
Dayanarak değil de
Uluorta
Değerlendirme
Yapanların
Yargılarına
Pek güvenmemeli
Yeniden
Tartıp ölçmeli
Tartıp

Tartıp
Ölçmeli

Her değerlendirme
Göreceli
Sana göre
Bana göre
Sen neye göre
Kim kime göre
Üstelik
Göz göre göre
Göz göre göre

TELEVİZYON DENEN ŞU IŞIKLI PENCERE

(Karı-koca oturmuş, televizyonda polisiye bir film izliyor. Harıl harıl çekirdek yiyorlar. Dipnotu sunacak oyuncu sahneye girer, onlara bakar, gülümser ve girer söze.)

DİPNOT 5

"Televizyon, dünyamızı bir tek köy haline getirdi," diyen Mac Luhan ne kadar haklı. Elektronik dönem, bizi bir bakıma alfabeden, matbaadan önceki zamanlara götürdü. Koca bir kabile halkı gibiyiz sanki. Köy alanında olup biteni izleyen, ümmi bir kabile halkı gibi, dünyanın gidişatını bu ışıklı pencereden izliyoruz. Yazı nedir? Bir çeşit simgedir. Soyutlamadır. Okuma nedir? Bu simgeleri kafada düşünce haline getirmedir. İnsan okuduğu ile arasına bir mesafe koyabilir. Onu objektif bir şekilde tartabilir. Şu halde okuma gelişmiş bir dönemin ürünüdür. Görme ve işitmeye dayanan algılama ise, ilkel insan topluluklarının algılamasıdır. Eğitim, haber alma, sanat, au-

dio visuelle bir kolaylığa indirgeniyor. Milyonlarca insanın kültür seviyesi –daha doğrusu kültür seviyesizliği– ortalamasına seslenmek zorunluluğu, televizyonu ister istemez dünyanın her yanında on iki, on dört yaşında bir çocuk zekâsı ortamına düşürüyor.

(Dipnotu sunan oyuncu çıkar.)

K – Katil, kadının kocası değilse kellemi keserim.

A – Nerden anladın?

K – Demin baldızına ikram ettiği sigarayı sonra usulca kaldırıp kendi cebine kaydırmadı mı?

A – Fark etmedim.

K – Etmezsin tabii. Biraz önce de ablasının katledildiği odada, polis, ucu rujlu bir izmarit bulmadı mı?

A – Buldu.

K – Neyse onu fark etmişsin.

A – Ha anladım, eniştesi şüpheyi ona yıkmak istiyor.

K – Ha şunu bileydin. Ama polis bunu yemez.

A – Neden?

K – Çünkü baldızı sıhhatli, çekaptan tertemiz çıktı.

A – Katilin hasta olduğunu nerden çıkarıyorsun?

K – Sinekler.

A – Ne sinekleri?

K – Cinayet odasının kapı tokmağındaki sinekler... Kafanı işletsene biraz, sinekler neye konar?

A – Tatlıya.

K – Oysa oraya kimse reçel dökmemişti değil mi? O halde bir olasılık kalıyor. Olsa olsa bir el, yani katilin eli, o tokmağı tutmuştu. Katil şeker hastası ise teri de şekerli olur. Sinek gelir, oraya konar. Anladın mı şimdi işin püf yanını?

A – Vay canına be!

K – Şimdi bir soru kalıyor. Ailede şeker hastası kim?

A – Bilmem. Aile doktoruna sormalı.

K – Yahu demin kamera yakın plan olarak adamın odasındaki ensülin şırıngasını göstermedi mi?

A – Gösterdi.

K – Öyleyse katil kimmiş?

A – Enişte yani şey... Kadının kocası... Hay aklınla yaşa! Çak!

(El çakarlar. Yeniden televizyona dalarlar. Az önceki dipnotu sunan oyuncu yeniden girer.)

DİPNOT 6

Dedektif dizileri ve filmleri hiç değilse seyircilere dikkatli gözlem ve mantık zinciri içinde düşünme alışkanlığı getiriyor. Bu da hiç yoktan iyi değil mi?

(Işık söner.)

BEŞİR BAŞAR'IN BAŞARI SEBEPLERİ

1/Kahve Ocağı

(Hüsmen ellerini kurularken, Beşir elinde bavulla görünür.)

HÜSMEN – Aaa, hayır ola lan Beşir zabah zabah?

BEŞİR – Maraba Tele-Vole *(elini öper)*

HÜSMEN – Nirden çıhtın, hangı rüzgâr attı?

BEŞİR – Hüsmen Emmi... ben... milletvihili olmıya garar virdim.

HÜSMEN – Vay gurnaz tosbağ vay... Bahtın maaşları artturdular hiveslendin diğel mi?

BEŞİR – İstağfurullah, misele vatana melmikite hizmet... Bunun için galktım başgente geldim.

HÜSMEN – Eyi ittin de... Oyle her istiyen milletvihili olameyyor.

BEŞİR – Herkesin senin gibi ticrübeli

akıllı emmisi yok, ondan olameyyor... Şunun şurasında on beş yıl Meclis hadimeliği ittin... On yıldır bahanlık hadimesisin... Bağa bi yol gostertecen elbet.

HÜSMEN – Bi golaylıh yaparız sağa. Peki, niyine guveniyon milletvihili olmah için?

BEŞİR – Evvel allaha, soğna sağa daha soğna da içimdeki hizmet aşkına... Soğna tilvizyonda görüyoruh milletvihilerini, hepisi de benden andavallı, onnar oleyyo da Beşir niye olmeyyo? Andaval bahımından benim onnardan bi ehsiğim yok...

HÜSMEN – Bunnar eyi hoş amma, baran var mı?

BEŞİR – Ney için?

HÜSMEN – Hangı bartiden siçime girsen, adaylık harcı diye, en azından iki-üç milyar gadar bi şiy yatırmah ilazım... El oğlu senin borbugandanı pedavaya mı yapacah?

BEŞİR – Eh var, kinarda goyduğumuz biş on guruşumuz.

HÜSMEN – Bartini siçtin mi bari?

BEŞİR – Onu sağa danışacahtım. Hangısına giriyim acıba?

HÜSMEN – Bilirsin, ben şahsen barti neyin dutmam. Misleğimiz mani, zatı. Bahanlık hadimesi mivkiine gelmiş bir insanın daraf dutmaması, bartiler üstünde olması ilazım. Ne de olsa biz hancıyız, barticiler yolcu. Bahanlar denişir, hadime denişmez. Kimler geldi, kimler geçti bugüne gadar.

BEŞİR – O zeman, ben de barti dutmayım.

HÜSMEN – Olmaz. Bolitikacı olacağın madem, barti dutacan.

BEŞİR – Sağa gore kim gazanır siçimi?

HÜSMEN – Siçimden sağa ne çahal, sen Nigde'den aday olmıyacan mı?

BEŞİR – Haa...

HÜSMEN – Haa... Nigde'de kim gazanır, oğa bahacan. Bizim orda sence kim şanslı?

BEŞİR – ANAP galiba.

HÜSMEN – ANAP seni distekler mi?

BEŞİR – Nigde'de beni herkes distekler. Biliyon ben Nigdespor'un idare gurulu başgan yardımcısının vihilinin yerine bahtıydım bi ara... Soğna ticaret odasında zabıt kâtibidim. Nigde'de nağader tüççar varısa beni danır.

HÜSMEN – Eyi ANAP'ı gazandın.

BEŞİR – Ayrıca, Durup Durup Cami Yabdurma Gurumu da benim binada.

HÜSMEN – Eyi, dincileri de gazandın.

BEŞİR – Milli fohlor ehibine de hizmetim geçti...

HÜSMEN – Eyi, ülkücüler de distekler.

BEŞİR – Ayrıca ogritmenler sindikasına da gideyyom geleyyom.

HÜSMEN – Sus, onu duyan olmasın... Bırıl bırıl künyeni perbat mı etmek isteyyon?.. Sen anağın garnından mirkez sağ adayı olarak doğmuşsun, bu darafını geliştir, damam mı?

BEŞİR – Damam.

HÜSMEN – Nigde'den siçildin diyelim, mirkeze gendini nasıl gabul ettireceksin?

BEŞİR – *(sırıtır)* İşte bunun sırrını, yolunu yordamını sen bağa gostertecen... Boş gelmedik... *(naylon torbadan çıkarır)* Al Nigde'nin igde reçeli, Nigde viskisi... Ayrıca ilk iki milletvihili maaşım da senin... Gabul itmem dime, gırılırım.

HÜSMEN – Çoh uyanıksın valla. Bununla gurtulacağım mı saneyyon? Bir

yol seni milletvihili idelim, soğna icabatını düşünürüh.

BEŞİR – Sen ekmağı bişir, yimesi barabar.

(Kandıralı girer.)

KANDIRALI – Merhaba Hüsmen Aga.

HÜSMEN – O, hoş gelmişsin Gandıralı...

KANDIRALI – Ben şey için geldim be yau...

HÜSMEN – Gota işi için geldin, biliyom. Dünkü gabine doplantısında onaylanmadı.

KANDIRALI – Neden be yau?

HÜSMEN – Dicaret müsteşarlığı dasarının üçüncü maddesine tadil önerisi getirdi son anda...

KANDIRALI – Nasıl tadil önerisi?

HÜSMEN – Benim annadığım ANAP grubu bazı denişiklikler isteyyor.

KANDIRALI – Nalıncı keseri desene.

HÜSMEN – Ha şunu bileydin. Devir şimdi ANAP'lıların.

KANDIRALI – Şimdi n'olacak benim iş?

BEŞİR – Bizim oralara, Nigde'ye buyursunuz artıh.

KANDIRALI – Neden?

BEŞİR – Geçti Bor'un bazarı, sür eşşeği Nigde'ye dirler ya, hani

söz misali, latife yollu, haddim olmasına rağmen, bi espiri yapayım didim.

KANDIRALI – Espri mi bu şimdi? *(lazım gibi güler)* Ha haha... Bey kimdir?

BEŞİR – Hüsmen Emmi, özbeöz emmim olur. Riveransım guvetli diğel mi?

KANDIRALI – Ne riveransı?

HÜSMEN – Riferans dimek isteyyor.

KANDIRALI – Teşerrüf ettim.

BEŞİR – Ben de onurlandım.

KANDIRALI – Ben ticaretle meşgulüm.

BEŞİR – İlk ağızda saptamıştım. İlk kez geliyom başkente. Bundan önce gelme olasılığı seçkisi sapkısı sıtkınamamıştı...

HÜSMEN – Oğlum Beşir, o oğritmenler sindikası mı nedir, orda dilin eyice bozulmuş senin. Her yirde oz Türkçe paralamaya başlarsan, yandın. Ecevitçi diye yirsin damgayı, omür boyu azınlıkta galırsın.

KANDIRALI – Peki şimdi n'olucak bu kota işi?

HÜSMEN – Bazartesi gunkü oturumun gundimine alındı, gorüşülecek. Senin için bir golaylık düşünürüh. Goordinasyın go-

misyonu için bayındırık bahanı gilecek bu ahşam, çıtlatırım bi ara.

BAKAN'IN SESİ – Hüsmeeen!

HÜSMEN – Buyur sayın ve muhterem bahanım.

BAKAN'IN SESİ – Bir sade, iki orta!

HÜSMEN – Başüstüne sayın ve muhterem bahanım. *(cezveyi ocağa sürer)*

KANDIRALI – Bakanın misafirleri var galiba.

HÜSMEN – İsviçre'nin denizcilik bahanı ile Belçika'nın büyükelçisi.

KANDIRALI – İsviçre'nin denizi yok ki, denizcilik bakanı olsun.

HÜSMEN – Oğa baharsan, bizde de gultür diye bi şi yoh amma gultür bahanlığı var.

BEŞİR – Gultür bahanlığı diye bir bahanlık mı var?

HÜSMEN – Tabii lan.

BEŞİR – Heç duymadım.

HÜSMEN – Nirden duyacan, bi faaliyet yoh!

KANDIRALI – E, bana müsaade Hüsmen Ağa... Eyvallah kardeşim...

BEŞİR – Eyi gunner.

HÜSMEN – Hadi, sağlıcakla... Gorkma, hallederih gota işini...

(Kandıralı çıkar. Hüsmen kahveleri fincanlara koyar. Beşir gazeteyi eline alır, birinci sayfayı incelemeye koyulur.)

HÜSMEN – Ben bi yol şu gayfeleri gotüreyim. Bahalım Belçika elçisi ne deyyor, gulak vireyim.

BEŞİR – Bedri Goraman yine Erbakan'ın garigatürünü yapmış...

HÜSMEN – Eh olacah artıh o gadar. Bolitikaya girdin mi, bunnarı goze alacan...

BEŞİR – Milletvihili olunca benim de garigatürümü yaparlar diğel mi?

HÜSMEN – Ne lüzum var lan, senin garigatürünü baban yapmış zaten!

(Hüsmen gülerek kahvelerle çıkar.)

BEŞİR – Rahmetlik babam garigatür de yaparmış dimek ki... Allah Allah...

(Spor Öğretmeni girer.)

SPOR Ö. – Hüsmen Efendi yok mu?

BEŞİR – Şincik gelir, buyrun oturun.

(Spor Öğretmeni oturur. Bakışırlar.)

BEŞİR – Sizin de gota işi galiba.

SPOR Ö. – .....

BEŞİR – Valla sizin gota işi onaylanmeyyor.

SPOR Ö. – .....

BEŞİR – Meclis ganalizasyon gardinerine düşmüş. İlk doplantıda çıkacak, merah itmeyin. Bayındırıh bahanının gulağına çıtlanacah...

SPOR Ö. – .....

BEŞİR – Siz de Gandıralı mısınız?

SPOR Ö. – Hayır bakanın karate öğretmeniyim.

BEŞİR – Ney ogretmeni?

SPOR Ö. – Judo, tekvando, karate!

BEŞİR – *(anlamaz)* Hay allah, öyle disene... Şincik annadım... Nasıl oleyyo bu didiğin?

SPOR Ö. – Kolla, yumrukla, tekmeyle...

BEŞİR – Çüş!.. Afidersiniz ağzımdan çüştü...

SPOR Ö. – Çok teessüf ederim, karate bir

politikacının en büyük ihtiyacıdır.

BEŞİR – Allah Allah.

SPOR Ö. – Gençsiniz, atiksiniz... Genç olduğunuz için gireceğiniz parti sizi ön sıralardaki vurucu kuvvete alacaktır... Önce atletizmle başlayacaksınız, deparınız çok seri olmalı... Kürsüdeki konuşmacıya ilk ulaşan siz olmalısınız... Ötekiler gelene kadar enseye bir tekvando darbesi, gözlüğe iki yumruk, adamın işini bitirmeli... Sonra aletli jimnastik gerek... Elinizdeki James Bond çantasını kullanma tekniğine hâkim olmalısınız. *(elindeki çantayla göstererek)* Bu vuruş çevrenizi açmaya, bu vuruş kaçarken yol açmaya yarar... Kulisteki kovalamacalar içinse nefes açıcı egzersizler yapmak gerek... Bir uzun mesafe koşucusu gibi daima formda olmalısınız...

BEŞİR – Yoh yahu?

SPOR Ö. – Gayet tabii. Ne demiş atalarımız, sağlam kafa sağlam vücutta bulunur.

BEŞİR – O lafı dohtorun biri uydurmuş.

SPOR Ö. – Politikacılarımız, sağlam kafa-

mız yok, bari sağlam vücudumuz olsun, diye düşünürler.

BEŞİR – O gadar düşünebileyyorlar yani... Nedir bu kerata didiğiniz?

SPOR Ö. – Karate! Denemek ister misiniz?

BEŞİR – Valla bilmem ki!

SPOR Ö. – İlk ders ücretli değildir.

BEŞİR – O eyi.

SPOR Ö. – İsterseniz yeteneğinizi ölçelim.

BEŞİR – Nasıl yapacağız?

SPOR Ö. – Ayağa kalkın.

BEŞİR – *(kalkar)* Ayakta mı yapıcaz?

SPOR Ö. – Soyunun.

BEŞİR – Heç oynaşmadan mı?

SPOR Ö. – Ceketinizi çıkarın.

BEŞİR – Haaa... Ciketi! Ben de donu anneyyom... *(ceketini çıkarır)*

(Spor Öğretmeni köşeye gider, pelerinini çıkarır. Sırtı dönük, karate elbisesi içindedir. Aniden döner, çığlık atar. Hamle yapar, Beşir'in karşısında vaziyet alır.)

SPOR Ö. – S s s...

BEŞİR – Get Allah aşkına!

SPOR Ö. – *(yaklaşır)* Kutlarım. Çok yeteneklisiniz. *(elini uzatır)*

BEŞİR – Teşekkür ederim. *(elini sıkar. Spor Öğretmeni birden Beşir'i elinden çeker, bir hamleyle yere devirir ve çığlık atarak bakanın odasına dalar. İçerden bir şangırtı duyulur. Beşir s s s'leri yapmaya uğraşırken, elindeki askıda kırılmış çay bardaklarıyla Hüsmen girer.)* Yaklaşma deperim ha! s s s ssss...

HÜSMEN – Yohsa manyah garı sağa da mı ders virdi?

BEŞİR – O garı manyah mı dı?

HÜSMEN – Belli diğil mi?

BEŞİR – Ulan ben de ne bok yimek diyom, o s s s sssss...

HÜSMEN – Ama eyi, barlementoda olmak için en gerekli şeyi ogrenmişsin.

BEŞİR – Essah mı?

HÜSMEN – Essah tabii lan... Yarım saatte her şeyi gavradın... Çok uyanıhmışsın valla...

BEŞİR – Sağa çekmişim emmi.

HÜSMEN – Gız halaya oğlan emmiye dirler.

BEŞİR – Evet, tıpa tıp benziyoz zatı.

HÜSMEN – Yannız iş garatenen bitmez, gursa gidicen.

BEŞİR – Ne gursu?

HÜSMEN – Nasıl üniversteye girmenin gursu oleyyor, onun gibi milletvihili adayının da gursu var. Oraya gidicen, gurs gorücen...

BEŞİR – Yoh yahu? Ney ogrenecem?

HÜSMEN – Yalan dolan!

(Işık söner.)

2/Keyman Kursları

(KEYMAN, masasında oturmuş. Duvarda bir afiş: "KEYMAN'LA SEÇİLİRSİNİZ." Telefon çalar. Açar. Önündeki küçük orgun bir düğmesine basar, bir müzik çalmaya başlar. Bir süre çaldırır, müziği kapatır.)

KEYMAN – *(bir genç kız sesi taklit ederek)* Keyman Aday Adayı Kursları'na hoş geldiniz, aradığınız kimsenin dahili numarasını biliyorsanız lütfen tuşlayınız... Bilmiyorsanız lütfen bekleyiniz... *(yeniden orgda programlı müziği çaldırır bir süre, sonra kapatır, bir kadın sesi taklit ederek)* Keyman Aday Adayı Kursları buyrun... Kiminle görüşmek istiyordu-

nuz?.. Bir dakika... *(yeniden bir süre müzik çalar, susturur, kendi sesiyle konuşur)* Buyrun efenim!.. Evet... Gayet tabii efendim, Amerika'da ihtisas yapmış, değerli elemanlardan kurulu öğretim heyetimiz var. Kesin sonuçlu ve süratli ders programı; milletvekili olamayanlardan hiçbir ücret alınmaz. Olanlardan ilk iki maaş bedeli alınır... Tabii efendim...

(Beşir girer. Keyman onu görür, telefonu kapatır.)

KEYMAN – Buyursunlar.

BEŞİR – Milletvihili aday gursu bura mı oleyyor?

KEYMAN – Evet efendim.

BEŞİR – Zabahtan beri burayı areyyom.

KEYMAN – Aday olmak istiyorsunuz.

BEŞİR – Belli mi oleyyor?

KEYMAN – Evet... Adınız, soyadınız?

BEŞİR – Beşir Apışoğlu.

KEYMAN – Olmaz.

BEŞİR – Olmaz olur mu, öyle işte!

KEYMAN – Böyle milletvekili adayı ismi olmaz, demek istiyorum.

BEŞİR – Kırk yıllık adımız.

KEYMAN – Apışoğlu, anlam olarak, apışmış kalmış, ne yapacağını bilmez bir insan çağrışımı yapıyor. Size daha kısa ve vurucu bir ad bulalım.

BEŞİR – Fakat şinçik, insanın ismi, bir nevi gişiliğinin bir barçası...

KEYMAN – Evet işte, madem yeni bir kişiliğe giriyorsunuz, öyleyse size buna uygun bir ad gerekiyor.

BEŞİR – Annameyyom.

KEYMAN – Size şimdi seçmen üzerinde çok etkili olabilecek bir ad bulalım.

BEŞİR – Bulalım.

KEYMAN – For exemple...

BEŞİR – O çoh zor... Onu bizim Nigde'de hiç kimse soyleyemez.

KEYMAN – Hayır yani, örneğin... Beşir Başar nasıl?

EŞİR – Beşir Başar... Bilmem. Soğnadan rahiplerim deniştirir, Beşerdir Şaşar'a dönüşür.

KEYMAN – Çok şakacısınız... Beşir Başar, akılda kolay kalır. Bu bir. Beşir Başar, başarının ön garantisini soyadında taşır. Bu iki. Sonra ilk adla soyadı, aynı harfle başlıyor. Bunun avantajı da caba... Brigit Bardo gibi...

BEŞİR – Fakat bendeniz filim artisti olma niyetinde diğelim ki...

KEYMAN – İlle politikacı örneği mi istiyorsunuz? İsmet İnönü. İ.İ!

BEŞİR – Evet. Doğru... İ.İ... B.B... Beşir Başar!

KEYMAN – İki fotoğraf, bir dilekçe, kimlik sureti. Bu konuyu, kurumumuz iki günde halleder.

BEŞİR – Bu iş halloldu diyelim. Şincik asıl onemlisi; hangı bartiye girsem acıba?

KEYMAN – Bu sizin şeyinize bağlıdır...

BEŞİR – Neyime?

KEYMAN – Mali portrenize! Mali durumunuz, seçim kampanyası için yarım milyarı gözden çıkarmaya elverişli mi?

BEŞİR – Annayamadım, ne gibi yani?

KEYMAN – Gireceğiniz partiye adaylık harcı yatırmadan seçime girilir mi beyefendi?

BEŞİR – Nağader dutar bu adaylıh harcı?

KEYMAN – Partisine göre değişir.

BEŞİR – Hıı... Ben hiç vermesem olmaz mı? Ben amatör bolitikacıyım.

KEYMAN – Artık politika da futbol kadar profesyonelleşti... Bir transferde

katlarsınız siz bu paraları... Kaz gelecek yerden don't esirge the tavuk!

BEŞİR – Efenim?

KEYMAN – Kaz size gelmeye yönelikse, siz o tarafa doğru bir tavuk gönderin, demek istiyorum.

BEŞİR – Şu darafa mı?.. He, anneyyom anneyyom...

KEYMAN – Anlıyorsunuz ama biraz geç anlıyorsunuz. Bu da sizin iyi bir politikacı olacağınızı gösterir. Şimdi sizi dış görünüm uzmanımızla tanıştıralım.

BEŞİR – Danışdıralım.

(Keyman çıkarken, elinde çantasıyla Dış Görünüm Uzmanı girer.)

D.G.U. – Şekspiri bilirsiniz herhalde?

BEŞİR – Danışmadık henüz.

D.G.U. – Hamlet'i?

BEŞİR – Duydum valla, adını duydum Ham Bey'in de... Daha Angara'ya yeni geldim.

D.G.U. – Polonyus Hamlet'te oğlu Leartes'e ne der?

BEŞİR – Aaa, oğlu mu olmuş?

D.G.U. – Kesenin elverdiği kadar iyi giyin.

Zengin ama gösterişsiz olsun giydiğin

Çünkü kıyafet insanın mihenk taşıdır.

BEŞİR – Evet.

D.G.U. – Şimdi gelelim yüzünüze... Size yeni bir saç şekli gerek... Saçlarınızı sağa tarayalım. *(tarar, aynada Beşir'e gösterir)*

BEŞİR – Çok gozel oldu.

D.G.U. – Geçelim şimdi kaşlara... Kaşlar bir politikacının yüzünün en etkin öğesidir... Düşünürken kaşlardan birini kaldırmak da, yüze ayrı bir ciddiyet katar...

BEŞİR – *(bir kaşını kaldırmaya çalışır)* Şoyle mi olacah?

D.G.U. – Hayır... Şimdi gelelim burna.

BEŞİR – Burnuma ne gusur bulacan bahalım...

D.G.U. – Burun yüzün direği, erkekliğin bayrağı, kişiliğin de aynasıdır... Ne kadar heybetli olursa, o derece güçlü bir kişiliğe delildir.

BEŞİR – Evet... Benim burnum o gadar heybetli diğil... Biraz orta normal boy... Guççük diğel mi?

D.G.U. – Üzülmeyin, zamanla büyür.

BEŞİR – Oyle diğel mi?

D.G.U. – Gelelim şimdi bıyığa...

BEŞİR – Bıyığıma elletmem.

D.G.U. – Ellenecek...

BEŞİR – Yoh yahu?

D.G.U. – Bıyığınızın şeklini saptamak için, gireceğiniz partiyi bilmek gerek.

BEŞİR – Dimek bartisine gore bıyık?

D.G.U. – Ona ne şüphe... Örneğin Refah'ı seçecekseniz, sünneti şerife üzre kesilmiş bıyık şart... Erbakan tipi. Hatta sakal da bırakırsanız daha etkileyici olur... Sosyal demokrat bir partiye girecekseniz, posbıyık tavsiye ederim... Ülkücülere yanaşmak istiyorsanız, bıyıkların ucu aşağı sarkık olacak... Tarafsızlara da sümük bıyık uygun olur.

(Dış Görünüm Uzmanı çıkar. Yalan Öğretmeni girer.)

YALAN Ö. – Erbakan laiktir... Tansu Çiller askere alınacak... Bülent Ersoy'un çocuğu oldu... 1 dolar 1 lira! *(kahkaha atar)* Merhaba, bendeniz yalan öğretmeniniz.

BEŞİR – Yalan ogretmeni mi? Yalana ne lüzum var?

YALAN Ö. – Yalansız politika sirkesiz salataya benzer. Politikacı çenesine kuvvetli bir adam değil midir?

Durmadan konuşmaz mı?

BEŞİR – Konuşsun!

YALAN Ö. – Ne demiş atalarımız, paranın çoğu haramsız, lafın çoğu yalansız olmaz!

BEŞİR – Yalan!

YALAN Ö. – Kim demiş yalan? Öyle demişler işte!

BEŞİR – Ben de az konuşurum o zaman.

YALAN Ö. – O zaman da kimseyi ikna edemezsin. Çok konuşacak, çok palavra sıkacaksın ki, etki yapabilesin. Ne demiş Namık Kemal, at martini debreli, yer gök inlesin.

BEŞİR – Ne atayım?

YALAN Ö. – Seçmene tutamayacağın vaatlerde bulunacaksın.

BEŞİR – Yutarlar mı?

YALAN Ö. – Yutmasalar bu kadar senedir bu seçtiklerini seçerler mi?

BEŞİR – Allah Allah dimek oğader golay.

YALAN Ö. – Bu kadar kolay, hadi göreyim seni...

(Işıklar, Beşir'in dışında yavaş yavaş kararır, Beşir öne çıkar, nutka başlar.

Mümkünse başında silindir şapka. Palavra şarkısı eşliğinde nutkunu sürdürür.)

BEŞİR – Sevgili vatandaşlarım, aziz yurtdaşlarım. Gardaşlarım, analarım, bubalarım, bacılarım. Artıh milletçe çehmekte olduğumuz dertler sona ereceh. Bartimizin ihtidara gelmesiynen barabar, gozel melmikitimizi gaplayan gara bulutlar dağılacah.

(Beşir konuşurken sahneye giren diğer oyuncuların oluşturduğu koro, "palavra" şarkısıyla ona yanıt verir.)

BEŞİR – Enflasyon sona ereceh. Ucuzluk getireceez. Bolluk getireceez. Guvenlik getireceez...

KORO – Aynı sözler, söylediğin hep boş sözler...

BEŞİR – Gardeş gavgasına baydos.

KORO – Kolay sözler...

BEŞİR – Yaşanmaya doyulmaz bir cennet ulke...

KORO – Her günkü sudan sözler, boş vaatler...

BEŞİR – Galkınmış Turkiye!

KORO – Daha neler...

BEŞİR – Bağımsız itibarlı Turkiye!

KORO – Artık bitsin, sus hiç konuşma,
Anlatma, hiç kendini yorma boşuna...

BEŞİR – Dış bolitigasında gararlı, iç bolitigasında istikrarlı, yarınından emin.

KORO – Belki tatlı, tatlı bu yalanlar...

BEŞİR – Mureffeh bir Turkiye...

KORO – Hep mutlu insanlar, ormanla kaplı yemyeşil dağlar,
Güzel şehirler, verimli tarlalar,
Dinleyemem, bunlar hep boş laflar,
Aç kalınca sözler neye yarar...

BEŞİR – Beni siçerseniz eğer...

KORO – Palavra palavra palavra...

BEŞİR – Soysal adalet!

KORO – Palavra palavra palavra...

BEŞİR – Lan eşitlih...

KORO – Palavra palavra palavra...

BEŞİR – Ataturk ilkeleri...

KORO – Palavra palavra palavra...
Palavra palavra... Hepsi palavra...
İnanmam sana.

BEŞİR – De gedin lan, demohrasi sizin neyinize, size darbe ilazımlı.

(Işık söner.)

RAMAZAN İLAVELERİ

Ramazanın geldiğini, sokakta çoğalan berelilerden, minarelerdeki mahyalardan ve iftar topundan önce gazetelerin manzarasından anlamak mümkün... Üçüncü sayfaların hepsinden insanın yüzüne bir gül suyu kokusu, ayınları çatlatarak vaaz eden davudi bir imam sesinin yankısı taşar gibi oluyor.

Bir zamanlar spor sayfası, dedikodu sütunu yarışında birbirini atlatmaya çalışan yazı işleri müdürleri, şimdi bütün gayreti ramazan ilavesine toplamış bulunuyorlar.

Televizyondaki gazete reklamlarına bir göz atalım:

"GAZETEMİZİN RAMAZAN SAHİFESİNİ ÜSTADI EKREM FAZILI MUHTEREM BİLMEM KİM HAZIRLIYOR"

"RAMAZANDA HERKES FALANCA GAZETEYİ OKUYACAK. ÇÜNKÜ FALAN CAMİİN BAŞİMAMI BÜYÜK DİN ADAMI, İSLAM MÜTEFEKKİRİ NURETTİN NEFTİ'NİN VAAZLARINI GÜNÜ GÜNÜNE NOKTASI VİRGÜLÜNE KADAR YALNIZ GAZETEMİZ VERMEKTEDİR."

"BÜYÜK HAFIZLARIN BİYOGRAFİSİ FALAN GAZETEDE."

"HAZRETİ ÖMER TEFRİKAMIZA RAMAZANIN İLK GÜNÜ BAŞLADIK."

"AYETİ KERİMELERİN HADİSİ ŞERİFLERİN EN VUKUFLU TEFSİRİ BİZİM GAZETEDE."

Sanki seçim günleri, dini olta yapan partilere "Devrimler elden gidiyor," diye çıkışan bu gazeteler değil.

Televizyonda mevlüt yayımlamakla, sütunlarını vaazlara ayırmak arasında, bilmem siz bir fark görüyor musunuz? Size söylüyorum evet... 12. sıradaki Devekuşu Bey! Gömmeyin başınızı öyle, 11. sıranın arkasına...

Kimin kime ne demeye hakkı var? Birinin gayesi oy, öbürününkü tiraj. Yarınki seçimlerde oy pusulası ile beraber bedava bir peygamberler tarihi hediye edecek partiyi, aynı eseri ramazanda tefrika edip okurlarına sunmuş gazete eleştirecek!

Oy, tiraj derken galiba nereye gittiğimizin farkında değiliz...

Atatürk, kaldırıp başını şu halimizi bir görse idi, rahmetlinin kalın kaşları o saat diken diken olurdu.

Ne denir? Ne denebilir?

Yaşasın Demokrasi!

Demokrasi, iki sırık hamalının bir profesörü, üç çarşaflı kadının iki üniversiteliyi azınlıkta bırakabileceği, bir çoğunluk egemenliği rejimidir.

SUSUP SUSUP ŞARKISI

SUSUP
SUSUP
KIRIK CAMLARININ YERİNE
GAZETE KÂĞIDI YAPIŞTIRILMIŞ
PENCERELERE BAKMAK
İÇİMİ KARARTIYOR.
SUSUP
SUSUP
ŞEHRİN FUZULİ KALABALIĞINA
KAHVELERDE PİNEKLEYEN
TEMBEL ALAYINA
NAKİL VASITALARININ
ŞU İÇLER ACISI DURUMUNA
TUTULUYORUM.
SUSUP
SUSUP
BARIŞ GÜNÜNDE
BİR LOKMA EKMEK İÇİN
ÜÇ SAATİMİ
KUYRUKLARDA HARCAMA
ZORUNLULUĞU
BENİ DELİ EDİYOR.
SUSUP
SUSUP
SANKİ ARTAN TÜKETİMİ

DAHA FAZLA ÜRETİMLE
KARŞILAMAK HÜKÜMETİN
EN BASİT BORCU
DEĞİLMİŞ GİBİ
KUYRUĞU
REFAH SEMBOLÜ SAYIP
ÜSTELİK BUNDAN
BİR DE ÖVÜNÇ PAYI
ÇIKARMAYA KALKAN
ZİHNİYETİN PİŞKİNLİĞİNE
ŞAŞIP ŞAŞIP KALIYORUM.
SUSUP
SUSUP
AKMAYAN MUSLUKLAR
İŞLEMEYEN TELEFONLAR
ASABIMI BOZUYOR.
SUSUP
SUSUP
SOKAKLARI DOLDURAN
BERELİLERE
VAAZ EDER GİBİ YAZAN
GAZETECİLERE
ALLAH KORKUSUNDAN
NASİBİ OLMADIĞI HALDE
SOKAK DİLENCİLERİ GİBİ
ALLAH LAFINI

AĞIZLARINDAN
VE KONUŞMALARINDAN
DÜŞÜRMEYEN
POLİTİKACILAR
BENİ ZIVANADAN ÇIKARIYOR
VE
HEPSİNDEN ÇOK
BUNLARIN HEPSİNİ
KAÇINILMAZ BİR ALINYAZISI
İMİŞ GİBİ KARŞILAYIP
BOYNU BÜKÜK KATLANAN
SUS DENİNCE SUSAN
DUR DEYİNCE DURAN
ÜSTELİK DE BUNU
BİR NEVİ OLGUNLUK
FİLOZOFLUK
SİYASET
SAYAN
ŞU UYUŞUK ALATURKA
VE ONURSUZ
ZİHNİYETE KIZIYORUM
KÜPLERE BİNİYORUM
KÜPLER KIRILIYORLAR
SİZ HÂLÂ
SUS DEYİNCE SUSUN
DUR DEYİNCE DURUN

– SON –

ANI DAĞARCIĞI

Devekuşlarına Karşı Bir Tiyatro Türü*

Haldun TANER

Asık suratlılar, kara ruhlular, buluttan nem kapanlar, burunlarından kıl aldırmayanlar, kendilerini beğenmişler, dediğim dedikçiler, sinamekiler, kasıklar, manyaklar, yavanlar, densizler sakın bize gelmesinler. Bir yerleri incinir. Rahatsız olurlar.

Yeryüzü konukluğunu çatık kaşla geçirenlere hep birlikte acıyalım.

Gerçeğin bir ucu acı ise, öbür ucu gülünç. Bu bahtsızlar hayatı yarım bile değil, sekizde, onda biri ile yaşıyorlar.

DEVEKUŞU KABARE TİYATROSU, ışıklı insanların, yani gülmesini bilenlerin tiyatrosudur. Kulübümüze üye yazılmak isteyenlere soruyoruz:

"Şaka sever misiniz? Kendinizi alaya alabilir misiniz?"

Evetse, sizi candan kutlarız. Olaylara ve insanlara, zaman zaman da kendine, bir hümor açısından bakabilmek, belirli bir olgunluk ve uygarlık

*) Bu yazı, GÜLRİZ SURURİ-ENGİN CEZZAR TOPLULUĞU "TİYATRO" dergisinin, Kasım 1967 tarihli 9. sayısında yayımlanmıştır.

aşamasıdır da ondan. Neşenin, insanın içini ısıttığı, soyut bir benzetme sayılsa bile gücünü artırdığı, umudunu yükselttiği, iki kere iki gibi ispatlanmış bulunuyor.

Benim komediler yazdığımı duyan bir Alman profesör;

"Akıntıya kürek çekiyorsun," demişti. "Bu memlekette çocuklar bile gülmüyor. Çocukları bile gülmeyen bir milleti güldürmek, Müslüman mahallesinde salyangoz satmak gibi bir şey." Aldanıyordu halbuki.

Bu millet Nasreddin Hocasına, İncili Çavuşuna, Bekri Mustafasına, Bektaşi fıkralarına, taşlama skalası çok dar da olsa Meddahlarına, Ortaoyuncularına, Karagözcülerine, dolu gönül gülmüş. Kuyruk acılarını gülmekle boşaltmaya teşne olduğunu her vesile ile göstermiş.

Nitekim aynı profesör, Köln'de Keşanlı Ali Destanı'nı seyreden işçilerin içten gelme kahkahalarını bir raslantı eseri bizzat görüp yaşayınca, ilk teşhisinde ne kadar yanıldığını dakikalarca süren bir özürle belirtmişti.

Bizim çabamız, sade asık suratlarla bir savaş değil. Horaz'ın (güldürerek yararlı olmak) ilkesine uyarak somut ve olumlu bir de uyarı tiyatrosu olmak. Epik denememizde olduğu gibi, burada da güldürü yoluyla bir şeylere projektör tutmak. Sahnemiz küçük. Salonumuz küçük. Ama bu küçük salonda yüzü aşmayan seyircimize, avuç içi sahnemizden skeçlerle, şansonlarla, monologlarla sesleniyoruz. On kişi, kafamızı, gücümüzü, iyi-kötü yeteneklerimizi seferber ettik. Zaman zaman yurdumuzun üstüne çöken neşesizliği, burukluğu, ürkekliği,

ikiyüzlülüğü, devekuşu gibi gerçekleri görmezlikten gelmeyi tedaviye çalışıyoruz.

Tesadüfen alt katımızda bir sauna var. Oraya gidenler nasıl terle vücut toksinlerini döküyorlarsa, istiyoruz ki, bize gelenler de bireysel ve toplumsal komplekslerinden, toksinlerinden arınsınlar.

Bu teşebbüsümüz sürer mi? Bu salonda bize uzun boylu oyun oynatırlar mı? Yoksa bize de birtakım oyunlar oynarlar mı? Bunu zaman gösterecek.

Ama ortada bir şey ki, biz bu türü bu kadar sevdirdikten sonra, artık kolay durmayız. Gerekirse, Onay Kulüp yerine kahvelerde; piyano yerine bir ağız mızıkası eşliğinde yine ödevimize devam ederiz.

FERHAN ŞENSOY

İngilizce Bilmeden Hepinizi I LOVE YOU!

Türk tiyatrosunda tartışmasız bir yere sahip olan ŞENSOY; daha çok dil inceliklerine dayanan mizah öğelerini başarıyla kullanan usta bir yazar aynı zamanda. İngilizce Bilmeden Hepinizi I Love You, bu ustalığın ve dili kullanma becerisinin en açık kanıtı!

BİLGİ YAYINEVİ

Meşrutiyet Caddesi, 46 / A Yenişehir - 06420 / ANKARA Tel : (0-312) 434 49 98 - 434 49 99 Faks : (0-312) 431 77 58
www.bilgiyayinevi.com.tr • e-mail: info@bilgiyayinevi.com.tr